

DIGITAL

CAMPUS

– RATKAISUJA JOUSTAVAAN OPPIMISEEN

TOIM. KIMMO KALLAMA JA JONNA KOIVISTO

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja D, Raportit 5/2019
ISSN 1457-0696 | ISBN 978-951-633-273-7 (painettu)
ISSN 2323-8356 | ISBN 978-951-633-274-4 (PDF)

Copyright Satakunnan ammattikorkeakoulu ja tekijät

Julkaisija:
Satakunnan ammattikorkeakoulu
PL 1001, 28101 Pori
www.samk.fi

Graafinen suunnittelu ja taitto: Eveliina Sillanpää, Kallo
Paperit: Kannot Kartonki 270g, sisäsivut Silk 150 g
Paino: Plusprint, Ulvila

SAMKin julkaisut ovat ladattavissa: theseus.fi.

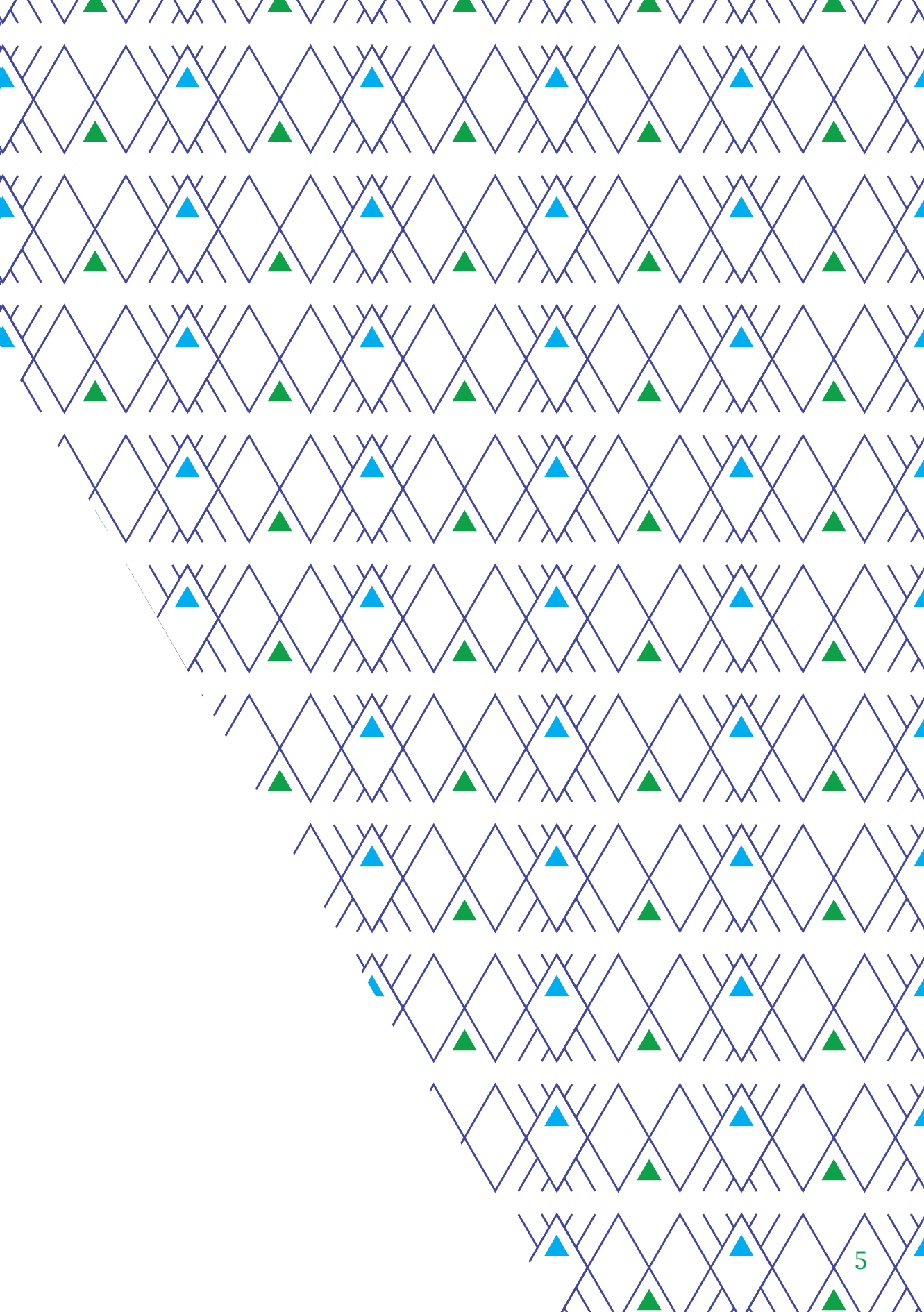
DIGITAL CAMPUS

– RATKAISUJA JOUSTAVAAN OPPIMISEEN

TOIM. KIMMO KALLAMA JA JONNA KOIVISTO

Sisällys

Esipuhe	6
Johdanto	8
Muutoksesta uuteen toimintakulttuuriin	12
Sirpa Nokkonen	
Liiketalouden monimuotokoulutuksen valintakurssi verkossa – motivoituneen opiskelijan valinta	16
Pekka Kuisma, Minna Kuohukoski ja Heidi Varpelaide	
Hyvällä startilla tradenomiksi	21
Hanna Moisio ja Leena Sääsä	
Onko verkko-opinnoissa vuorovaikutusta?	27
Satu Korhonen ja Minna Kuohukoski	
Digiosaamista ryhmätöissä	35
Hanna Moisio ja Heidi Varpelaide	
Rohkeutta opetussuunnitteluun	41
Marja-Leena Blomroos	
Kirjaston infotelakka – kirjallisuutta opinnäytetyösuunnitelmaan	43
Pekka Kuisma ja Elina Laineenoja	
Satakunnasta maailmalle – opinnäytetöiden toimeksiannot	47
Satu Korhonen, Minna Kuohukoski ja Hanna Moisio	
Liitutaulun käyttäjästä verkkopedagogiksi	51
Marja-Leena Blomroos	
Verkkoidentiteetti uuden opettajan työkaluna	53
Jonna Koivisto	
Kirjoittajat	56

Esipuhe

Satakunnan ammattikorkeakoulun strategian keskiössä on opiskelija ja visio: ”Jokainen opiskelijamme työllistyy”.

Käsillä oleva julkaisu on kertomus toimista ja askelista, joita on otettu tulevaisuuden korkeakoulun luomisessa. Toteutimme korkeakoulun, jossa osaamisen päivittäminen, uusi osaaminen ja mahdollisuus korkeakoulututkinnon suorittamiseen annetaan heillekin, joiden kohdalla mahdollisuus irrottautua arjesta hallinnollisesti määrättyinä aikoina esti uuden oppimisen. Julkaisu kertoo muutoksesta.

Korkeakoulun toiminnan muutos ja Kuninkaisten digikampuksen rakentaminen onnistuivat sekä aiemman kokemuksen avulla ja siksi, että työyhteisön kaikki toimijat tähtäsivät samaan tavoitteeseen ja noudattivat samoja toiminnan lähtökohtia. Näitä ovat olleet asiakaslähtöisyys, edelläkävijyys, verkostot ja joustavuus.

Toteutus vaati paljon, mutta erityisesti jatkuvaa vuoropuhelua kaikkien toimijoiden välillä (viestintä, ICT, kirjasto, kampuustoimisto, opettajat, johto). Tekeminen jää erillisiin siiloihin, ellei edellytetä, että aiemmasta poikkeavaa tekemistä tapahtuu myös muissa kuin puhtaasti opetukseen liittyvissä toiminnoissa. Pedagogiikan muuttaminen ei ollut mahdollista ilman kirjaston, ICT:n, toimiston, johdon ja kaikkien muidenkin tekemisen muuttamista. Syntyi kolmiyhteys, jonka kokonaisuuttaa kutsumme HILLiksi. Se koostuu kolmesta toistensa kanssa vuoropuheluvasta asiasta: 1) pedagogisista ratkaisuista ja linjoista, 2) organisaation kaikkien toimintojen synkronoinnista ja 3) tekniikan toimivuudesta. Kun nämä valjastetaan palvelemaan asiakasta ja asiakkaan saamaa hyötyä, tuloksesta ei voi tulla kuin erinomainen.

Julkaisun ensimmäinen artikkeli kuvaa muutosta johtamisen näkökulmasta. Artikkelissa korostuvat ”vahva etunoja” kohti tavoitetta, avoimuus ja jatkuva keskustelu sekä sitoutuminen ja yhdessä tekeminen. Nämä lienevät onnistuneen muutoksen tekemisessä välttämättömät ainesosat.

Mitkä ovat sitten ne salaiset ainesosat eli ne, joita käymme benchmarkaamassa seminaareissa ja vierailuissa toisille kampuksille? Tarvitaan yksittäisiä käytännön toimia, jotka näyttävät toteuttavan muutoksen. Koska tiedämme, että samat toimintatavat johtavat samoihin lopputuloksiin, pitää myös tekemisten olla erilaisia, jotta saamme erilaisia, tavoiteltuja lopputuloksia. Tässä julkaisussa kerromme näistäkin asioista.

Julkaisussa pääsee kurkistamaan edelläkävijyyden mukaisiin ratkaisuihin kuten opiskelijavalinnan toteuttamiseen valintakurssin avulla. Se on käytänne, joka auttaa hakijaa huomaamaan ne vaatimukset, joita digitaalisempi toiminta oppimiselta vaatii – emme petä opiskelijaa. Tutkinto-opiskelu vaatii pitkäjänteisyyttä ja verkostoitumista. Julkaisussa kerromme, miten ohjauksen ja erityisesti vertaistuen tapoja voidaan toteuttaa pedagogisin ja ohjauksellisin ratkaisuin: toteuttaen yhteistyötä ja -toimintaa sekä vahvaa vuorovaikutusta fyysisestä välimatkasta huolimatta. Kokonaisuus kuitenkin ratkaisee, kuten kirjastoyhteistyön toimintatavat ja opettajan muutostarinat osoittavat.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana Satakunnan ammattikorkeakoulun Kuninkaisten kampuksen toimijat ovat saaneet olla mukana esittelemässä tekemisiään kansallisissa ja kansainvälisissä tilaisuuksissa. Kokonaisuuden esittäminen vaatii puhujalta paljon ja kuulijalta vielä enemmän. Siksi päätös kirjata kokemuksia yhteen julkaisuun oli nyt ajankohtainen, kun rahoitusmalli odottaa meiltä korkeakouluilta uusia askeleita joustavan oppimisen saralla.

Kiitos toimittajille ja kirjoittajille sekä Kuninkaisten kampuksen väelle tästä julkaisuista ja yhteisestä matkasta kohti asiakaslähtöisyyttä, edelläkävijyyttä, joustavuutta ja verkostoa!

TIMO MATTILA, opetuksen vararehtori

Johdanto

KIMMO KALLAMA JA JONNA KOIVISTO

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) julkaisi vuonna 2018 eOppimisen aika – Pedagogiikkaa ja digityökaluja -artikkelikokoelman, jossa esiteltiin monipuolisesti erilaisia oppimista tukevia pedagogisia ratkaisuja ja digitaalisia oppimisympäristöjä. Johdannossa toimituskunta kirjoitti näin: ”SAMKissa merkittävät panostukset digitaalisen oppimisympäristön kehittämiseen perustuvat pitkäjärjestykseen työhön ja strategisten tavoitteiden toteuttamiseen. Tavoitteenamme on ollut luoda ammattikorkeakouluopintoihin opiskelijoiden arvostama oppimisympäristö ja sitä kehitämme edelleen.” (Koivisto, Forma, Jalonen & Kallama 2018, 7.)

Käsillä oleva Digital Campus – Ratkaisuja joustavaan oppimiseen -julkaisu syventää näkökulmia oppimisen digitalisaatioon ja siihen liittyviin pedagogisiin ratkaisuihin esittelemällä Satakunnan ammattikorkeakoulun Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutusta tarjoavan tiimin pitkäjärjestyksistä työtä aihepiirin parissa. Julkaisun artikkelit kuvaavat asiakaslähtöistä koulutusprosessia niin oppijan kuin koko koulutusorganisaation näkökulmasta.

Oppilaitos haasteiden edessä

Työelämän osaamisvaatimukset muuttuvat nopeasti ja digitaalinen vallankumous nopeuttaa kehitystä entisestään. Osaamista pitää kerryttää paitsi perinteisesti ennen täysi-ikää ja työuran alkumetreillä, myös päivittää jatkuvasti uran aikana. Muutos aiheuttaa aina rinnakkaisia muutoksia. Yksi työelämän osaamisvaatimusten lisääntymisen ja päivittämistarpeen välttämättömistä seurauksista on oppimisen tapojen ja keinojen muuttuminen sekä monipuolistuminen. Erityisesti niin sanottujen perinteisten, kansainväliseen tutkintojärjestelmään integroituneiden oppilaitosten tulee jatkuvasti pohtia, miten vastata opiskelijoiden, heidän työnantajensa sekä yhteiskunnan kysyntään ajanmukaisista koulutuspalveluista.

Digitaalinen vallankumous on viimeisin lenkki ihmisen teknologisten ja yhteiskunnallisten kehitysaskelien pitkässä ketjussa (Hilbert 2008). Digitaalisen vallankumouksen ytimessä olevalla digitalisaation käsitteellä voidaan tarkoittaa tekoälyn, automatisaation tai muun algoritmien avulla ohjattavan teknologian käyttöönottoa tai käytön laajentamista. Työelämässä digitalisaation käsite tulee nähdä vielä laajemmin: uudenlaisten työkalujen käyttöönoton mahdollistamana toimintatapojen muutoksena.

Oppilaitokset ovat mukana muun yhteiskunnan jatkuvassa muutoksessa ja digitalisaatio mahdollistaa osaltaan muutosten onnistumista. Digitalisaation ydin on, että se haastaa kyseenalaistamaan totut toimintatavat sekä luomaan uusien työkalujen avulla uusia ja joustavampia tapoja toimia. (VM 2019.) Opetus- ja kulttuuriministeriö on edistänyt omilla toimillaan ja tavoitteenasetannallaan koulutuksen digitalisaatiota eri tavoin. Ministeriön mukaan digitalisaation mahdollisuuksia kartoittamalla ja hyödyntämällä lisätään oppimisen tehokkuutta ja joustavia oppimisen muotoja. Lisäksi digitalisaatio avaa oppilaitosten koulutustarjontaa varsinaisen tutkintokoulutuksen ulkopuolelle, kuten toisen asteen opiskelijoille ja työelämässä oleville oppijoille. (OKM 2019.)

Digitalisaation on myös tulkittu voivan synnyttää digitaalista kuilua eri väestöryhmien välille. Digitaalisella kuilulla tai digitaalisella kahtiajaolla (engl. digital divide) on alun perin tarkoitettu jakoa niihin, joilla on käytössään tietokone ja erityisesti Internet-yhteys, ja niihin, joilla tätä ei ole. Nytemmin digital divide- ja digitaalinen kuilu -käsitteillä tarkoitetaan laajemmin ihmiskunnan ja valtioiden jakautumista internetin saavutettavuuden perusteella. (Nieminen 2005, 2-3.)

Tekninen verkkoyhteys tai tietokoneen käyttömahdollisuus eivät kuitenkaan sellaisenaan kavenna eri väestöryhmien digitaalista kuilua, vaan tarvitaan uusia toimintatapoja ja osaamista käyttää olemassa olevaa teknologiaa ja työkaluja (Nieminen 2005, 2). Nopeiden tietoverkkojen ja mobiililaitteiden yleistymisen voi myös johtaa digitaalisen kuilun nopeaan kaventumiseen erityisesti milleniaalien siirtyessä täysipainoisesti työelämään. Tästä esimerkkinä on mobiililaitteiden ja -yhteyksien rooli mahdollistajana niilläkin alueilla, joissa ei ole ollut kiinteitä tietoliikenneyhteyksiä. (Ketamo 2018.) Tässä mobiiliuden ja verkkopohjaisuuden maailmassa myös ammattikorkeakoulun on pitänyt miettiä omien palveluidensa toimivuutta ja soveltuvuutta uuteen toimintatapaan ja -välineisiin.

Kuninkaisten digitaalisella kampuksella vastattu uuteen kysyntään

Digitaalisen kampuksen luomisessa oleellisimpia piirteitä ovat olleet oppijan mieltäminen asiakkaaksi ja asiakkaan tarpeisiin vastaaminen, ratkaisuhakuinen tavoitteellisuus, toimintatapojen tietoinen muuttaminen, koko työyhteisön käsittävä yhteisöllisyys sekä mahdollistava johtajuus.

Julkaisussamme avaamme digitaalisen kampuksen ratkaisuja oppijan näkökulmasta aina valintakokeista oppinnäytetyön tekemiseen asti. Samalla kuvaamme oppimisen taustalla välttämättä tarvittavaa organisaatiota, eri toimijoiden rooleja ja heille asetettuja osaamisvaatimuksia. Toivomme tämän julkaisun osaltaan helpottavan kollegoitten työtä heidän miettiessään ratkaisuja tulevaisuuden työelämää hyödyttävän osaamispääoman tuottamiseen.

Lähteet

Hilbert, M. 2008. Social Evolution. Viitattu 20.3.2019. <https://canvas.instructure.com/courses/1000070/files/39508261/download?verifier=X3XWUKQks6VPCqSqUMiJGUMAvXFvNOgfcajRTcDi&wrap=1>

Ketamo, H. 2018. Luento Globaalın verkostotalouden liiketoinnasta. Satakunnan ammattikorkeakoulu. 30.11.2018.

Koivisto, J., Forma, E-L., Jalonen, J., Kallama, K. & Kandelin, N. (toim.) 2018. eOppimisen aika: pedagogiikkaa ja digityökaluja. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sarja B, Raportit 5/2018. Viitattu 11.3.2019. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-633-246-1>

Nieminen, H. 2005. Media & viestintä. Tiedotustutkimus 4-5/2005. Viitattu 20.3.2019. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/62557/24100>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). 2019. Korkeakoulujen digitaaliset oppimisympäristöt. Viitattu 27.3.2019. <https://minedu.fi/digitaaliset-oppimisymparistot>

Valtiovarainministeriö (VM). 2019. Digitalisaatio. Viitattu 20.3.2019. <https://vm.fi/digitalisaatio>

”Toimintakulttuuri,
yrityskulttuuri,
organisaatiokulttuuri,
kulttuuri.
Eri sanoja, sama ilmiö.”

(KUUSELA 2015)

Muutoksesta uuteen toimintakulttuuriin

SIRPA NOKKONEN

Muutokset ja liike ovat luonnollinen osa organisaation toimintaa. Yhteisöt kehittävät jatkuvasti toimintaansa ulkoisesta ja sisäisestä ympäristöstä tulleiden signaalien mukaan. Muutos voi olla pienimuotoista hienosäätöä, mutta myös suuresti organisaation rakenteita, toimintatapoja ja työn tekemisen malleja muokkaavaa.

Mikään organisaatio ei menesty ilman kykyä uudistua. Muutokset ovat välttämättömiä, jotta organisaatiot voivat säilyttää kilpailukykyä ja menestyä. Paineet toiminnan kehittämiseen ja tehokkaampien toimintatapojen löytämiseen eivät väistä koulutusorganisaatioitakaan. Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) Kuninkaisten kampus on käynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana läpi muutosprosessin, joka on merkittävästi vaikuttanut kampuksen toimintaan, johtamiskulttuuriin, henkilöstön työn tekemisen tapaan, osaamisvaatimuksiin ja koko yksikön vakiintuneisiin toimintamalleihin.

Muutoksen taustaa

Liiketalouden monimuotokoulutusta tarjoava Kuninkaisten kampus on SAMKin muiden kampusten lailla kohdannut jatkuvia muutoksia jo aivan ammattikorkeakoulun syntyajoista lähtien. Kriittisen tarkastelun kohteeksi kampuksen toiminta kuitenkin joutui, kun hakijamäärät laskevat vuosittain eikä entisenlainen koulutuksen järjestäminen ollut enää kustannustehokasta. Tarve toiminnan uudelle suunnalle oli ilmeinen, jotta kampuksen olemassaolo voitiin turvata. Kampuksen johto, tiimit ja muu henkilöstö osallistuivat suunnittelutyöhön päämääränään toimintamalli, joka takaisi kampuksen jatkuvuuden aluettaan palvelevana vahvana toimijana. Piti tehdä kipeitä päätöksiä, jotka kuitenkin tällä hetkellä näyttäytyvät varsin onnistuneilta. Yksi päätös oli nuorten koulutuksesta (päiväkoulutuksesta) luopuminen ja keskittyminen vain aikuisopiskelijoihin. Merkittävänä mahdollisuutena nähtiin myös verkossa toteutettavan opetuksen lisääminen hakijamäärän kasvattamiseksi ja koulutustarjonnan monipuolistamiseksi. Vähitellen tavoitteeksi muodostui liiketalouden monimuotokoulutuksen malli, jossa opiskelija

voi suorittaa tradenomin tutkinnon kokonaisuudessaan verkon kautta. Siirtyminen luokkapainotteisesta opetuksesta verkossa tapahtuvaan voidaan varmasti luokitella hienovaraisen kehittämisen sijasta varsin dramaattiseksi muutokseksi.

Kouluttajien näkökulmasta muutos on vaatinut oman opetuksen pedagogisten lähtökoh-
tien uudelleen suunnittelua. Työskentely on muuttunut ajasta ja paikasta riippumattomaksi, ja
keskiössä on opiskelijoiden vahva ohjaus ja järjestelmien hallinta. Koko henkilöstöltä on vaa-
dittu uuden oppimista ja toisaalta myös vanhasta poisoppimista. Koska kontaktiopetusta ei ole,
luonnollinen yhteisöllisyyden ja asiantuntijuuden jakoa tukevan kontekstin eli yhteisen fyysi-
sen tilan merkitys on vähentynyt. Muutoksen myötä etätyöskentelyn ja etäjohtamisen rooli on
puolestaan lisääntynyt. Koko yksikön toimintakulttuuri on ollut muutoksessa, mikä on vaatinut
henkilöstöltä huomattavaa sopeutumista ja uskallusta mennä aktiivisesti oman mukavuusalu-
een ulkopuolelle.

Kulttuuriset tekijät muutoksessa

Muutostilanteet luovat lähes aina epävarmuutta ja turvattomuutta. Myös yhteisön sisäinen luot-
tamus voi olla koetuksella. Organisaatiossa syntynyt luottamus on pitkän kehityshistorian tulos.
Sillä on juurensa työyhteisön kulttuurissa, joka on muovautunut koko sen toiminnan olemas-
saolon ajan. Organisaatiokulttuuri kuljettaa mukanaan arvoja ja eri aikakausina omaksuttuja
toiminnan malleja. Kuuselan (2015, 17-18) sanoi: ”Jos kulttuurin sisintä pitäisi kuvata yhdel-
lä ilmaisulla, sitä voisi kutsua sosiaalisesti voimaksi.” Kulttuuria kuvastaa myös organisaation
sisäinen todellisuus, joka koostuu henkilökohtaisista uskomuksista, mielikuvista, muistoista,
tarinoista ja odotuksista. Myös siitä, mitä on opittu, kun on yhteisesti tavoiteltu organisaation
päämääriä.

Kulttuurilla on merkittävä rooli siinä, toteutuuko organisaation strategia vai ei. Se on myös
keskeinen tekijä organisaation tavoitteiden saavuttamisessa. SAMKin Kuninkaisten kampuksen
henkilöstön keskuudessa käydyt keskustelut vahvistavat näkemystä, että koko sen historian ai-
kana toimintaa leimannut kehittämisorientaatio ja kokeilukulttuuri ovat kantaneet henkilöstöä
kohtaamaan myös nykyiset muutokset paremmin, vaikka kipuiluakin toki on ollut.

Alakulttuurit kulttuurin osana

Organisaatiossa olevien alakulttuurien merkitystä ei voi väheksyä. Alakulttuureita voi ilmetä
yksiköittäin, paikkakunnittain, toimialoittain tai ammattiryhmittäin. Vaikka henkilöstö saattaa
hyvinkin sitoutua koko organisaation kulttuuriin, sille voi kehittyä omia paikallisia kulttuurin
ominaispiirteitä. (Kuusela 2015, 18.) Sheinin (2009, 189 -191) mukaan jaetut oletukset ja ko-

kemukset luovat alakulttuuria erityisesti, jos toimitaan eri toimintayksiköissä. Voi syntyä kokemuksia ”meistä” ja ”muista”.

Alakulttuurista voidaan varmasti puhua myös SAMKin Kuninkaisten kampuksella. Vaikka tutkimuksia näkemysten tueksi ei ole, niin jo pelkästään sijaintinsa puolesta ja pitkään pienehkönä, varsin itsenäisestikin toimineelle kampukselle uskaltaa väittää muodostuneen omia alakulttuurisia ominaispiirteitä SAMKin liiketalouden koulutusosalalle tyypillisten piirteiden lisäksi. Yksikkö on aiemmin ollut pitkään tiivis yksikkö, jossa yhteinen vuoropuhelu ja muilta oppiminen on ollut luontevaa ja yhteisöllisyyden rakentuminen helppoa. Omat tarinat, kertomukset ja rituaalit, jotka ovat syntyneet koetuista yhteisistä hetkistä, sankareista ja kamppailuista kantavat näihin päiviin asti ja ovat tuoneet jatkuvuutta ja turvallisuuden tunnetta kampuksen henkilöstölle myös muutosten kohtaamiseen.

Johdon rooli toivotun toimintakulttuurin kehittämisessä

Kuusela (2015, 174–177) korostaa, että organisaatiokulttuurin rakentaminen ja kehittäminen edellyttää johdolta vahvaa tahtotilaa. Johto ja esimiehet rakentavat sitoutuneisuudellaan ja yhdenmukaisella esimerkillään uutta kulttuuria. Toivottavaa toimintakulttuuria luodaan ja ylläpidetään pääasiassa johtajien kautta: mihin he kiinnittävät huomiota, mitä painottavat ja priorisoivat, mitä he arvioivat ja kontrolloivat, miten he reagoivat kriittisiin tapahtumiin ja miten he jakavat resursseja, miten palkitsevat ja rankaisevat? Yleisesti on todettukin, että kulttuuri on johtajansa näköinen.

Johdon työkaluina kulttuurin kehittämisessä toimivat muun muassa selkeä visio, yhteiset arvot ja vahva tarina – organisaation näkyviä osia eli artefakteja unohtamatta. Erityisesti innostavan, selkeän vision ja arvojen sisäistämisessä onnistuminen luo pohjaa kulttuurin muutokselle. Johdon ja esimiesten tärkeä tehtävä toimintakulttuurin kehittämisessä on käyttäytyä itse tavoiteltua kulttuuria tukevalla tavalla. Myöskään viestintää ja kulttuuria ei voi erottaa toisistaan – viestinnän avulla organisaation jäsenet tulkitsevat keitä ovat, mitkä heidän roolinsa ovat ja minkälaisia odotuksia kulttuuri heille asettaa. (Aula 2000, 86–87.) Viestinnän rooli korostuu entisestään, kun visiota ja arvoja halutaan vahvistaa ja toivottavaa toimintakulttuuria edistää etäjohtajuuden kautta.

Organisaatiokulttuurin muuttaminen on mahdollista, mutta koska kulttuuri on syvässä ihmisten toiminnassa ja asenteissa, tarvitaan pitkäjänteiseen muutosprosessiin koko henkilöstöä. Ilman henkilöstön panosta kulttuurin ei sitouduta. Henkilöstön vastuulla on aktiivisesti ottaa osaa toimintakulttuurin kehittämiseen. Ihmiset ovat voimavara ja johtamisen pitää palvella sitä. Johdolta vaaditaan luottamusta siihen, että ihmiset hoitavat työnsä parhaan asiantuntemuksensa mukaan, itseohjautuvasti, ilman vahvaa manageerausta ja valvontaa. Haasteena muutoksen

johtamisessa onkin saada jokainen organisaation jäsen motivoitumaan organisaatiolle tärkeisiin tavoitteisiin ja uudenlaiseen toimintakulttuuriin.

SAMKin Kuninkaisten kampuksen muutosprosessissa visiota ja tulevaisuuden tahtotilaa on viestitty koko ajan vahvasti. Toiminnan tulevia suuntaviivoja ja tavoitteita on myös pidetty koko ajan hyvin esillä. Osaamista, jota opetuksen uudenlainen toteuttaminen edellyttää, on kehitetty monipuolisesti. Asiakasnäkökulma on näkynyt johdon viesteissä ja yhteisessä vuoropuhelussa henkilöstön kanssa jo vuosia. Opiskelija mielletään asiakkaaksi, jolle halutaan luoda hyvä opiskelukokemus. Havaintojen ja työyhteisön jäsenten kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta voidaan todeta, että asiakaslähtöisyydestä on rakentunut osa koko henkilöstön kulttuurin syvä-rakennetta ja toimintaa ohjaava arvo.

Selviämisestä edelläkävijyyden kulttuuriin

Valpolan (2004, 149) mukaan joskus toimintakulttuurin muutos voi perustua kriisiin tai fuusioon, jonka pohjalta saadaan voimaa uuden toimintatavan kehittämiseen ja arvojen määrittelyyn. Scheinin (2009, 43- 44) näkemyksen mukaan kulttuuri on ryhmän keksimä, löytämä tai kehittämä perusolettamuksien kokonaisuus, jonka avulla ryhmä oppii pärjäämään ongelmien- sa – sekä sisäisten että ulkoisten kanssa. Mikä on toiminut tarpeeksi hyvin, valitaan yleisesti hyväksytyksi toimintavaksi.

Ehkä yllämainituilla ilmiöillä on ollut vaikutusta myös niin sanotusti ”selviämisen” kautta muodostuneeseen Kuninkaisten kampuksen yhteiseen toimintakulttuuriin, jossa on henkilöstön mukaan koettavissa edelläkävijyyden ja ylpeyden tunteita muutoksen jälkeisistä saavute- tuista tuloksista. Toimintakulttuurin perustukset, jotka Kuninkaisten kampuksella ilmentävät sitoutumista uuteen toimintamalliin, tavoitteisiin, asiakasnäkökulmaan, toiminnan jatkuvaan kehittämiseen ja osaamisen jakamiseen, pohjautuvat niin menneeseen, yhteiseen kulttuuri- perintöön kuin viime vuosina koettuihin onnistumisiin uuden suunnan löytämisessä. Taustalla toimintakulttuurin kehittämisessä on koko ajan ollut johdon vahva viesti uudistumistarpeesta. Toimintakulttuurin johtaminen onkin suunnan näyttämistä ja yhteisen olemassaolon merkityk- sen kirkastamista. Yhdessä henkilöstön kanssa.

Lähteet

Aula, P. 2000. Johtamisen kaaos vai kaaoksen johtaminen. Juva: WSOY.

Kuusela, S. 2015. Organisaatioelämää. Kulttuurin voima ja vaikutus. Helsinki: Talentum.

Schein, E. H. 2009. Yrityskulttuuri: selviytymisopas. Tietoa ja luuloja kulttuurimuutoksesta. Espoo: Suomen laatu-keskus.

Valpola, A. 2004. Organisaatiot yhteen: muutosjohtamisen käytännön keinot. Helsinki: WSOY.

Liiketalouden monimuotokoulutuksen valintakurssi verkossa – motivoituneen opiskelijan valinta

PEKKA KUISMA, MINNA KUOHUKOSKI JA HEIDI VARPELAIDE

Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksen opiskelijavalinta tapahtuu verkossa suoritettavan valintakurssin perusteella. Valintakurssilla arvioidaan hakijan soveltuvuutta verkko-opiskeluun, itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun työelämälähtöisissä aiheissa. Opiskelijaksi hyväksytyt ja opiskelupaikan vastaanottaneet hakijat saavat sisällytettyä valintakurssin tradenomien tutkintoonsa. Muut hyväksytyt kurssin suorittaneet hakijat saavat valintakurssista avoimen ammattikorkeakoulun suorituksen, jota voivat hyödyntää mahdollisissa opinnoissaan myöhemmin. Valintakurssille osallistuneiden määrä on kasvanut vuosittain ja osallistujia on parhaimmillaan ollut noin 500.

Valintakurssin toteuttaminen

Hakija ilmoittautuu Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksen valintakurssille yhteishaun yhteydessä, jonka jälkeen hän saa sähköpostitse ohjeet valintakurssille osallistumisesta. Valintakurssilla kaikki ohjaus ja opetus tapahtuu verkossa. Ohjeistukset on laadittu selkeiksi ja yksityiskohtaisiksi, ja ne ovat saatavilla sekä kirjallisessa muodossa että videotallenteina. Valintakurssin osallistujien esittämiin kysymyksiin opettajat vastaavat verkko-oppimisolun kautta.

Valintakurssin suunnittelussa on huomioitava eri näkökohtia. Ensinnäkin opiskelijan pitää pystyä saavuttamaan kurssin oppimistavoitteet. Sen lisäksi suunnittelussa on huomioitava, että opiskelijan on pystyttävä suoriutumaan opintojaksosta itsenäisesti, vaikka hänellä ei olisi tie-

toa tai kokemusta opiskeltavasta aiheesta tai verkko-opinnoista. Suuri opiskelijamäärä ja hakijoiden tasapuolisen kohtelun vaatimus ei mahdollista opiskelijoiden yksilöllistä ohjausta. Jotta kurssi palvelisi mahdollisimman hyvin tarkoitustaan valintakurssina, sen on mitattava niitä taitoja, mitä verkko-opiskelu edellyttää.

Valintakurssin tehtävät on suunniteltu niin, että ensimmäisissä tehtävissä opiskelija opettelee tiedon hakemista ja lähteiden käytön dokumentointia ja muut tehtävät etenevät asteittain tiedon hakemisesta tiedon soveltamiseen. Monivalintatehtävien kautta opiskelijaa ohjataan pohtimaan, millaista lähdekritiikkiä hänen pitää noudattaa löytääkseen luotettavaa ja ajantasaista tietoa ja miten hän dokumentoi käyttämänsä tiedon kirjoitetussa tekstissä. Osa tehtävistä on esseetyypistä kirjoitusta vaativia, ja niissä edellytetään useamman lähteen käyttämistä parhaiden arvosanojen saamiseksi. Lähdemateriaalista on annettu vinkejä, mutta opiskelija voi oman harkintansa mukaan käyttää myös muuta luotettavaa ja ajantasaista lähdemateriaalia. Lisäksi valintakurssin tehtäviin kuuluu hakijan tunnistautuminen ja varmistaminen, että hakija on itse vastannut valintakurssin kysymyksiin.

Tehtävät pyritään suunnittelemaan toisaalta opiskelemaan innostaviksi ja kannustaviksi, mutta toisaalta myös sellaisiksi, että opiskelijaksi valikoituisivat motivoituneimmat opiskelijat, joilla on parhaat edellytykset opiskelemaan päästyään suorittaa tutkinto loppuun. Innostamiseen pyritään sekä sillä, että opiskelija autetaan materiaalin äärelle ja siten saamaan onnistumisen elämyksiä ja toisaalta sillä, että tehtävät tehdään käytännönläheisiksi niin, että opiskelijat hahmottavat niiden merkityksen työelämän kannalta. Pelkkä opiskelijan innostus ei kuitenkaan opinnoissa riitä, vaan hänellä pitää olla myös motivaatiota tiedon hakemiseen ja sen soveltamiseen, joten erityisesti viimeiset tehtävät pyritään suunnittelemaan riittävän haastaviksi. Opiskelijan motivaatiota mittaa myös se, että hän joutuu suunnittelemaan opiskelunsa itsenäisesti, sillä tehtäviä ei ole aikataulutettu valmiiksi vaan riittää, että opiskelija palauttaa tehtävät viimeiseen määräpäivään mennessä.

Tehtävien tekninen tekeminen sekä sisällölliset vaatimukset ohjeistetaan selkeästi. Ohjeistus on tehtävä niin, että opiskelija osaa palauttaa tehtävän teknisesti, vaikka ei olisi koskaan ennen käyttänyt vastaavaa oppimisalustaa. Toki opiskelijan pitää omata riittävät tietotekniset perustaidot, jotta hän kykenee opintojakson suorittamaan. Tehtävien sisältövaatimusten pitää olla niin yksiselitteisiä, että opiskelijat ymmärtävät ne ilman lisätietoja. Jos täsmennyksiä tai lisätietoja on kuitenkin annettava, ne annetaan kaikille yhteisesti oppimisalustan kautta. Essee-tehtävissä on arviointitaulukot, joissa kerrotaan mitä vaaditaan tekstin sisällöltä, rakenteelta ja lähteiden käytöltä. Näiden avulla opiskelijaa ohjataan panostamaan vastauksissaan olennaisiin asioihin. Arviointitaulukkojen selkeys ja yksiselitteisyys auttavat myös opettajaa pisteyttämään vastaukset tasapuolisesti ja vaaditussa lyhyehkössä ajassa.

Valintakurssilla on panostettu tehtävien ohjeistamiseen, jotta opiskelijan itsenäinen opiskelu olisi mahdollista. Jokainen tehtävä sisältää yksityiskohtaisen ohjeistuksen tehtävän tarkoi-

tuksesta ja tavoitteista, arviointiperiaatteista ja -kriteereistä sekä tehtävän teknisestä toteuttamisesta.

Monimuotokoulutuksen tutkinto-opiskelijat valitaan valintakurssin opintomenestyksen perusteella. Maksimipistemäärä, jonka valintakurssilta voi saada, on 100 pistettä. Tutkinto-opiskelijaksi valituksi tulleiden vähimmäispistemäärät ovat olleet 77– 88 pistettä.

Opiskelijoiden kokemukset valintakurssista

Artikkelia varten tehtiin kysely valintakurssille osallistuneille (Kuisma 2019). Kyselyyn vastasi 39 valintakurssille osallistunutta ja valituksi tullutta opiskelijaa. Kyselyssä kysyttiin seuraavia asioita:

- Kokemukset valintakurssista: ohjeiden selkeys, oma toiminta, vaikeudet, onnistumiset?
- Mitä valmiuksia ja odotuksia valintakurssi loi tulevalle opiskelulle?
- Minkälaisia ohjeita antaisit tulevilla hakijoille?

Lähes kaikki vastaajat pitivät valintakurssia hyvänä tapana verrattuna perinteiseen pääsykokeeseen. Kaikille vastaajille valintakurssi oli positiivinen kokemus.

Hyvät kokemukset, mielestäni se oli hyvä tapa "pääsykokeeksi". Pääsi vähän jo sisälle siihen mitä opiskelut tulee olemaan ja hyvä että siitä sai opintopisteitäkin.

Tuntui, että todella pystyi vaikuttamaan omaan valintaansa tavallisen pääsykokeen sijaan. Valintakurssi myös antoi esimakua tulevasta opiskelusta.

Hyvä, käytännöllinen ja "älykäs" hakutapa ammattikorkeakouluun. Siinä oppi jo jonkin verran verkko-opiskelusta, lähdemerkinnöistä ym. Itselle suuri painoarvo koulutukseen hakeutuessa oli se, että valintakoe suoritetaan nimenomaan verkossa (pitkät välimatkat kaikkialle).

Kokemus oli positiivinen. Tämä sopi minulle paremmin kuin perinteinen valintakoejärjestely. Aikataulu oli väljempi ja tehtävät monipuolisempia.

Kyselyä edeltävän valintakurssin aikana SAMKille osui tietojärjestelmän muutoksesta johtuva tunnusten toimimattomuus samaan aikaan, mutta hakijat suhtautuivat tilanteeseen ymmärtäväisesti.

Kurssi alkoi hieman töksähdellen, sillä kaikilla ei toiminut tunnukset kirjastopalveluihin, onneksi tehtävien palautuspäivää siirrettiin viikolla eteenpäin. Muuten pidin kurssin sisällöstä ja monipuolisesta materiaalista. Kurssin aihe "sopimusoikeus" oli mielenkiintoinen.

Valintakurssilla olleet pitivät valintakurssia sellaisena, että se antoi hyvin valmiuksia tulevalle opiskelulle.

Valintakurssi antoi hyvät valmiudet, koska harjoiteltiin lähdemerkintöjä ja muutamia tehtävyypppejä.

Esseen ja opinnäytetyön ohjeistuksen mukaiset lähdemerkinnät ovat opiskelijoilla jo osin halussa opiskelun alkaessa.

Kurssilla oppi jo e-kirjojen käyttöä.

Valintakurssin suorittaneet antoivat useita neuvoja tuleville hakijoille. Neuvot koskivat aikataulua, loppuun asti tekemistä ja ohjeistuksien lukemista.

Avoimin mielin kokeilemaan. Koska minä pystyin siihen, moni muukin pystyy. Jos on ongelmia, voi pyytää SAMKilta teknistä apua, mutta ei kannata tyytyä siihen vaan jatkaa itsekkin selvittämistä, kuinka jokin pulma saattaisi ratketa.

Kannattaa jatkaa loppuun asti, vaikka paikoittain olisi epävarma onnistumisesta.

Kannattaa tutustua huolellisesti vastaamisohjeisiin ja tehtävänantoihin ja vastata siihen mitä kysytään.

Jos joku kohta tehtävässä ei heti aukea itselle, niin laittaa asian lepäämään ja nukkuu yön yli. Monesti jo pelkästään tämä auttaa.

Suosittelen jo valintakurssin aikaan ottamaan päivän tai pari vapaata kokopäivätyöstä ja antaa aikaa kurssille. Aineistoa on paljon ja ajatustyötä senkin edestä.

Anna valintakurssille kaikkesi, se on sen arvoista.

Suosittelen SAMKia, valintakoekurssia ja koulutusohjelmaa erittäin lämpimästi! Kannattaa heti kurssin alettua tutustua ensin huolella useampaan kertaan ensin ohjeistuksiin ja vasta _huolellisen_ tutustumisen jälkeen laittaa tarvittaessa kysymyksiä kysymyspalstalle. Seuraavaksi kirjoittaa itselle kalenteriin ylös deadline-päivät ja jakaa omaa tekemistä osioihin, niin kurssi ei käy liian työlääksi ja ei tule kiire. Materiaaleihin kannattaa tutustua seuraavaksi ja huolella, varsinkin lähdeviittausten ja -merkintöjen tekemiseen, jos ne eivät ole ennalta tuttu-

ja, koska esimerkiksi aikarajoitetun tentin aikana se vie turhaa aikaa, joka taas on pois vastaamisajasta. Valintakoekurssi toimii hyvänä mittarina, että soveltuuko verkossa ja itsenäisesti tapahtuva opiskelu itselle.

Satakunnan ammattikorkeakoulu on saanut valintakurssin menestyksekkäästi suorittaneista hakijoista motivoituneita opiskelijoita, joilla on kykyä ja halua pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kykyä selviytyä vaativista verkossa toteutettavista opinnoista. Valintakurssi on siten osoittautunut onnistuneeksi menetelmäksi uusia tutkinto-opiskelijoita valittaessa.

Lähde

Kuisma, P. 2019. Kysely valintakurssin kautta valituksi tulleille Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuoto-opiskelijoille. 6.2.2019. Sisäinen raportti.

Hyvällä startilla tradenomiksi

HANNA MOISIO JA LEENA SÄÄSKI

Uusien innokkaiden opiskelijoiden opintojen käynnistäminen on aina tärkeä ja merkittävä ponnistus lukukauden alussa. Verkko-opiskelussa opiskelijat eivät ole kasvotusten tekemisissä opettajien, kampuksen muun henkilökunnan tai toistensa kanssa, joten perehtyminen opintojen alussa virtuaaliseen opiskelukulttuuriin, opiskelukäytäntöihin ja viestintätapoihin on erittäin tärkeää opintojen sujuvuuden kannalta. Aikaa ei ole tuhlettavaksi, sillä opinnot käynnistyvät heti seuraavalla viikolla opintojen aloituksesta.

Tehokas alkuperehdytys koostuu Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksessa kaikille yhteisestä orientaatiopäivästä ammattikorkeakouluopinnot käyntiin (1 op), opintojaksosta Verkko-oppimisen taidot ja ympäristöt (2 op) sekä tutorohjauksesta. Alkuperehdytyksen tavoitteena on saada opiskelijat kiinnittymään opiskeluyhteisöön ja oivaltamaan mitä verkko-opiskelu heiltä vaatii. Itsenäisen työtteen merkitys korostuu verkko-opinnoissa jo omien opintojen suunnittelusta alkaen.

Opintojen edistymisen kannalta on tärkeää, että opiskelijat oppivat heti alusta alkaen hyödyntämään erilaisia verkkoalustoja ja -välineitä opiskelussaan. Verkko-opiskelussa täytyy hallita jonkin verran myös tietotekniikkaa, ja koska opinnoissa sovelletaan yhteisöllisen verkko-oppimisen ja tutkivan oppimisen periaatteita, ovat tiedonhaku- ja ryhmätyöskentelyn menetelmien hallinta myös tärkeitä taitoja.

Kerromme tässä artikkelissa opiskelijoiden perehdyttämisestä verkko-opiskeluun SAMKin Kuninkaisten kampuksella. Toimintamallin kuvaamisen ohella pohdimme yleisemmin hyötyjä, joita opintojen perehdyttämisestä saadaan työyhteisöön ja opettajien työhön. Pohdinat perustuvat kirjoittajien omiin kokemuksiin uusien opiskelijoiden perehdyttämisestä sekä opiskelijoilta kerättyyn palautteeseen.

Tekniikka haltuun ennen opintojen alkua

Kun opiskelijat on hyväksytty SAMKiin opiskelijaksi, he saavat yhteistunnukset, joiden avulla pääsevät Moodle-oppimisympäristön Ammattikorkeakouluopinnot käyntiin -opintojakson

orientaationsivustolle. Sivustolla on aloituspäivien ohjelma, johon he voivat tutustua etukäteen. Sieltä löytyvät myös ohjeet, miten opiskelija voi osallistua aloituspäivinä verkkoluennoilta, jos ei pääse paikan päälle Kuninkaisten kampukselle. Opiskelijoilla on mahdollisuus testata SAMKin HILL-verkko-oppimisympäristöä etukäteen ennen varsinaisten opintojen alkua. Testausajat on ilmoitettu sivustolla. Testausta suositellaan, koska noin puolet opiskelijoista osallistuu orientaatiopäivään etänä verkossa. Aloituspäivä on suunniteltu niin, että osallistuminen onnistuu niin paikan päällä kuin verkossakin. Moodle-oppimisolustalta löytyvät myös opettajatutoreiden yhteystiedot sekä opintojaksojen verkkoluentojen ajankohdat kuluvan lukukauden aikana.

Opiskelijat saavat orientaationsivustolta ohjeet, miten aktivoivat käyttöönsä SAMK-käyttäjätunnuksen. SAMK-tunnus on henkilökohtainen käyttäjätunnus, jota tarvitaan lähes kaikissa SAMKin tietojärjestelmissä (esimerkiksi sähköposti, kirjaston tietokannat, Moodle-oppimisolusta, Loki-oppilashallintojärjestelmä). SAMK-tunnus aktivoidaan käyttöön viimeistään aloituspäivänä. Moodlen orientaationsivustolla opiskelijat voivat tutustua myös eri suuntautumisvaihtoehtojen esittelyvideoihin (rahoitus ja sijoittaminen, julkishallinnon kehittäminen, oikeustradenomi sekä esimiestyön kehittäminen).

Ammattikorkeakouluopinnot käynnistyvät

Ensimmäinen kosketus opintoihin tapahtuu joko paikan päällä SAMKin Kuninkaisten kampuksella tai HILL-verkko-oppimisympäristön kautta. Ensimmäisenä orientaatiopäivänä pureudutaan keskeisiin opiskelukäytänteisiin samalla, kun opiskelijat aloittavat ensimmäisen Ammattikorkeakouluopinnot käyntiin (1 op) -opintojakson. Osaamisaluejohtaja starttaa päivän sekä motivoi opiskelijoita SAMKin ja Palveluliiketoiminnan osaamisalueen esittelyllä. Päivän aikana perehdytään opiskelukulttuuriin, kerrotaan viestinnän käytänteistä, opintojen suunnittelusta, opiskelupalveluista, kielten opiskelusta, tietohallinnon palveluista opiskelijoille, kirjaston merkityksestä verkko-opiskelijan tukena sekä esitellään Verkko-oppimisen taidot ja ympäristöt -opintojakso. Opiskelijat opastetaan opintojaksokäytänteisiin sekä ilmoittaudutaan ensimmäisille opintojaksoille. Tiivis päivä päättyy opettajatutoreiden esittäytymiseen. Kaikki aloituspäivän esitykset myös nauhoitetaan ja tallennetaan Moodleen, jotta opiskelijat voivat rauhassa tutustua käsiteltyihin asioihin myöhemmin.

Verkko-opiskelutaidot haltuun

Toisena päivänä aloitetaan perehtyminen verkko-opiskelun välineisiin ja itse opiskeluun. Verkko-oppimisen taidot ja ympäristöt (2 op) -opintojakso toteutetaan heti opintojen alussa ennen muiden opintojaksojen alkamista ja sen tarkoituksena on perehdyttää opiskelijat Ku-

ninkaisten liiketalouden kampuksen tapaan toteuttaa verkko-opintoja. Tavoitteena on antaa opiskelijoille niin hyvät valmiudet erilaisten oppimistehtävien tekemiseen verkossa, että muilla opintojaksoilla opinnot käynnistyisivät suoraan ilman, että opettajien tarvitsee enää erikseen perehdyttää opiskelijoita tehtäviin vastaamisessa. Opintojakso suoritetaan oppimisympäristö Moodlessa, johon on koottu kaikki keskeiset opinnoissa tarvittavat välineet ja ohjeet sekä tehtäviä, joiden avulla opiskelijat perehtyvät verkko-opiskeluun. Moodlessa on myös kysymyspalsta opiskelijoiden kysymyksiä varten.

Verkko-oppimisen taidot ja ympäristöt (2 op) -opintojakso käynnistyy yhteisellä HILL-verkkotapaamisella, jonka yhteydessä on myös mahdollista esittää kysymyksiä opintojakson opettajille. Verkkotapaamisen aluksi opettajat pitävät luennon, jossa käsitellään yhteisöllisen verkko-oppimisen periaatteita ja erityisesti ryhmätyöskentelyssä käytettäviä välineitä, verkko-tehtäviin vastaamista, asiatekstin kirjoittamista, lähdemerkintöjen tekemistä ja tehtävien arviointia. Luennon aikana opiskelijat jaetaan suuntautumisten mukaisesti pienryhmiin ja luennon lopuksi käynnistetään tehtävä 1, joka tehdään näissä pienryhmissä.

Ryhmätehtävässä opiskelijat harjoittelevat tiedonhakua, eri verkko-opiskelun välineiden käyttämistä (mm. Moodlen keskustelualueet, opiskelijoiden omat EduHILL-verkko-oppimisympäristöt, jaetut tiedostot; muut yhteydenpitovälineet valinnan mukaan, esim. WhatsApp), vastaamistekniikkaa, lähdemerkintöjä ja arvioinnin periaatteita. Toinen tehtävä liittyy kielenhuoltoon ja sen jokainen opiskelija tekee itsenäisesti.

Opintojakson suorittaminen perustuu näiden tehtävien tekemiseen, ja niiden tueksi opintojaksolla on myös toinen verkkotapaaminen, jonka yhteydessä perehdytään tarkemmin tiedonhakuun ja SAMKin kirjaston tietokantoihin. Näistä opiskelijoille kertoo kirjaston tietopalvelusihteri. Verkkotapaamisissa käydään myös esimerkkien avulla tarkemmin läpi tyypillisiä ammatillisen viestinnän virheitä sekä yleisiä aloittavien opiskelijoiden tehtäviin vastaamiseen ja lähdemerkintöjen tekemiseen liittyviä ongelmia. Myös SAMKissa käynnissä olevia projekteja on esitelty toisen verkkotapaamisen yhteydessä. Tapaamisten yhteydessä opettajat myös vastaavat opiskelijoiden kysymyksiin epäselvistä asioista. Kysymyksiä opiskelijat ovat voineet esittää opettajille jo etukäteen tai luennon aikana.

Yksi tärkeimmistä opintojakson anneista on vertaistuki, jota opiskelijat saavat toisistaan opintojakson ryhmätehtävän aikana. Tehtävän aikana opiskelijat tutustuvat muihin saman suuntautumisen valinneisiin opiskelijoihin. Usein opiskelijat vaihtavat tehtävän tekemisen ohella ajatuksiaan myös muista opintojen aloitukseen liittyvistä asioista ja osa ryhmistä on jäänyt elämään vielä opintojakson jälkeenkin esimerkiksi WhatsApp-ryhminä. Ryhmäytymisestä on etua myös muilla opintojaksoilla, sillä opiskelijat muodostavat usein ryhmiä näiden samojen jo tällä opintojaksolla tutuksi tulleiden opiskelijoiden kanssa.

Opintojakson toteuttamisen haaste opettajille on se, että opiskelijoiden valmiudet verkko-opiskeluun ovat hyvin erilaiset. Toisille jo pelkästään tekniikan ja erilaisten oppimisasi-

tojen haltuunotto on aluksi hankalaa. Toisille puolestaan vastuunotto omasta ajankäytöstä ja opintojen etenemisestä voi olla haastavaa, jos aiemmissa opinnoissa on tottunut siihen, että opettaja aina kertoo, miten edetään. Opiskelijoilla on myös paljon kysymyksiä opintojen alussa ja koska opintojakson osallistujamäärä on suuri (noin 80 opiskelijaa), vie kysymyksiin vastaaminen toisinaan opettajilta paljon aikaa, sillä osa opiskelijoista arkailee opintojen alussa yhteisten kysymyspalstojen käyttämistä Moodlesta ja lähettää siksi opettajille mieluummin henkilökohtaisesti sähköpostia. Opiskelijoiden pienryhmät ovatkin tässä opettajan näkökulmasta hyödyllisiä, sillä toisinaan opiskelijat saavat vastauksia toisiltaan mieltään askarruttaviin kysymyksiin nopeammin kuin opettajilta, jotka lukevat sähköpostejaan ja seuraavat opintojaksojen kysymyspalstoja lähinnä arkipäivisin.

Tulosta tutoroinnilla

Opiskelijat ovat valinneet alustavasti suuntautumisensa ennen opintojen alkua. Suuntautumiskohtaiset opettajatutorit pitävät ensimmäiset ryhmätutorohjaukset HILL-verkko-oppimisympäristössä kolmantena opiskelupäivänä. Tuolloin kerrataan kahtena ensimmäisenä päivänä opittuja opiskelukäytänteitä ja perehdytään tarkemmin opintojen suunnitteluun. Nämä tilaisuudet nauhoitetaan, jotta poissaolevat opiskelijat voivat perehtyä käsiteltyihin asioihin myöhemmin.

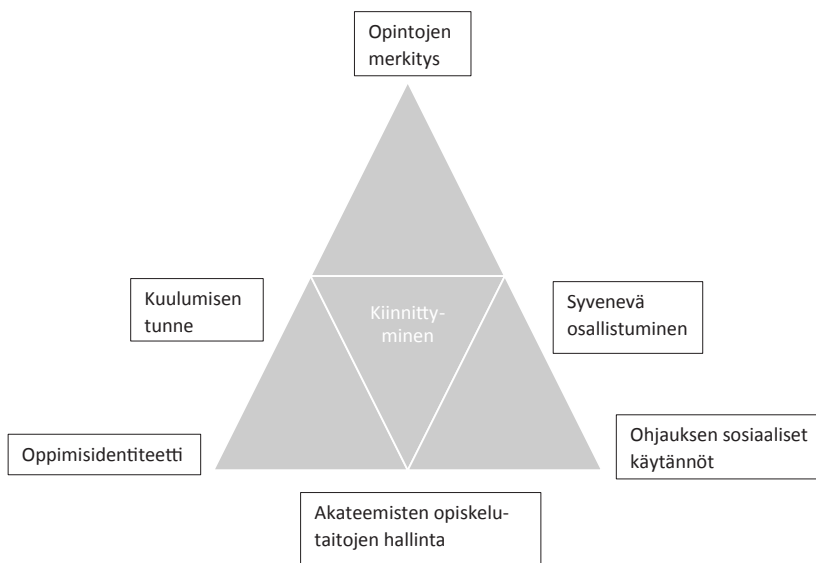
Tutoroinnin tukena ja Kuninkaisten kampuksen tiedottamisessa käytetään Moodleen tehtyä infisivustoa, johon on koottu tietoa myös aloituspäivänä käsiteltävistä asioista. Tämä sivusto toimii perehdyttämisen pohjana niille opiskelijoille, jotka eivät pysty osallistumaan aloituspäivään. Tutorointi jatkuu sekä ryhmä-tutoroinnin muodossa että henkilökohtaisina tutorohjauksina. Opintojen alussa on tärkeää, että tutorointia on riittävästi, jotta ei tapahtuisi ainakaan ohjauksen puutteesta johtuvia opiskelujen keskeyttämisistä.

Sujuvasti eteenpäin

Poutanen ym. (2012) mukaan opintoihin kiinnittymisen keskeiset elementit ovat kuulumisen tunne, syvenevä osallistuminen ja akateemisten opiskelutaitojen hallinta (Kuvio 1.) Lisäksi kiinnittymiseen liittyvät oppimisidentiteetti, opintojen koettu merkitys sekä opinto-ohjauksen ja tutoroinnin käytännöt, joilla on vaikutusta edellä mainittuihin kiinnittymisen elementteihin.

Tavoitteena on, että opiskelija pystyy suorittamaan opintonsa laadukkaasti tavoiteaikataulussa, kuitenkin joustavasti ja opiskelijalähtöisesti. Kun panostamme opiskelijoiden orientaatioon opiskelujen alussa, helpottuu opettajien työ jatkossa sekä vahvistaa myös onnistuneen oppimisidentiteetin syntymistä.

Kuvio 1. Opintoihin kiinnittymisen keskeiset elementit opiskelijänäkökulmasta (Poutanen, Toom, Korhonen & Inkinen 2012, 20)

Monien aloittavien opiskelijoiden edellisistä opinnoista on kulunut pitkä aika, usein yli kymmenen vuotta. Poutanen ym. (2012) mainitsevat akateemiset taidot eli vastaamistekniikka ja muut opiskelun perusasiat ovat unohtuneet vuosien varrella ja niiden aktivoiminen on koettu tarpeelliseksi heti opintojen alussa ennen muille opintojaksoille osallistumista.

Alkuperehdytyksestä on kerätty opiskelijoilta aina palautetta, viimeksi helmikuussa 2019. Alkuperehdytys opintoihin on yleisesti koettu välttämättömäksi opintojen käynnistymisen kannalta. Palautekyselyn vastausten perusteella kaikki perehdyttämisen yhteydessä käsitellyt asiat on koettu tarpeellisiksi ja toteutustapa tehokkaaksi alkusysäykseksi opinnoille. Vastaajista 71 % koki, että perehdyttämiseen oli käytetty riittävästi aikaa. Opintojen suunnitteluun toivottiin kuitenkin joko enemmän henkilökohtaista ohjausta tai valmista lukujärjestystä ensimmäiselle vuodelle, mutta muutoin palaute oli pääsääntöisesti hyvin positiivista ja opiskelijat olivat päässeet perehdytyksen kautta opintoihinsa hyvin kiinni. Avoimissa palauhteissa oli mainittu myös kampuksen lämminhenkinen ilmapiiri, jonka koettiin helpottavan jatkossa lähestymistä epäselvissä asioissa. (Moisio & Sääski 2019.)

Käsitys verkko-opinnoista on monilla erilainen kuin mitä se todellisuudessa SAMKin Kunnikaisten kampuksella on. Vaikka lähes kaikki osallistujat ovat jo suorittaneet jonkin verran verkko-opintoja ennen opintojen aloittamista, kokevat he yleensä yhteisölliseen opiskeluun

pohjautuvat verkko-opinnot uudeksi asiaksi. Palautekyselyn vastaajista 60 % oli muuttanut perehdytyksen aikana käsitystään verkko-opiskelusta. Avoimissa palautteissa oli esimerkiksi mainittu, että käsitys kirjekurssimaisesta opiskelusta oli joutunut romukoppaan perehdytyksen aikana.

Toisten opiskelijoiden vertaistuki koetaan myös tärkeäksi opintojen alussa. Kuninkaisten kampuksella opiskelijat saavat vertaistukea saman alan opiskelijoilta osallistumalla heti opintojen alussa käynnistyvään pienryhmätyöskentelyyn. Palautekyselyn avoimissa palautteissa tämän oli koettu helpottavan opintojen käynnistämistä. Opiskelijat saavat tukea toisiltaan myös omassa koko aloitusryhmän yhteisessä Facebook-ryhmässään, johon halukkaiden on ollut mahdollista liittyä.

Opintojaksojen opettajat eivät voi valvoa henkilökohtaisesti jokaisen opiskelijan ajankäyttöä oppimistehtävissä, vaan opiskelijan täytyy ottaa itse vastuu omasta opiskelustaan alusta alkaen. Opintojaksoilla on satunnaisesti mukana opiskelijoita myös muista ammattikorkeakouluista, jotka eivät ole osallistuneet Kuninkaisten kampuksen perehdytykseen. He eivät ole tottuneet yhteisölliseen opiskelukulttuuriin, jossa opiskelijalla itsellään on vastuu omien opintojen etenemisestä. Nämä opiskelijat keskeyttävät opintojaksoja huomattavasti useammin kuin perehdyttämävaiheeseen osallistuneet opiskelijat. Kunnollinen perehdytys näyttäisikin sitouttavan opiskelijoita opintojen suorittamiseen.

Verkko-opiskelun tärpit

Hyvin suunnitellut orientaatiopäivät helpottavat opiskelujen aloittamista. Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuoto-opiskelijat saavat opintojensa alussa tiiviin tietopaketin, miten verkko-opiskelusta käytännössä selviytyy. Orientaation tarkoituksena on perehdyttää opiskelijat verkko-opiskelun tekniikkaan ja käytänteisiin. Koska onnistunut viestintä on keskeistä verkko-opiskelussa, orientaation aikana opitaan verkossa tapahtuvaa ryhmätyöskentelyä, verkkotehtäviin vastaamisen tekniikkaa sekä käyttämään viestinnässä hyvää asiakieltä. Lisäksi opitaan tiedon vastuullista ja kriittistä hyödyntämistä.

Lähteet

Poutanen, K., Toom, A., Korhonen, V. & Inkinen, M. 2012. Kasvaako akateeminen kynnys liian korkeaksi? Opiskelijoiden kokemuksia yliopistoyhteisöön kiinnittymisen haasteista. Teoksessa S. Vehviläinen, P. Svärd, A. Norrgrann, M. Mäkinen, V. Korhonen, P. Kalli & J. Annala (toim.) Osallistava korkeakoulutus. Tampere: Tampere University Press, 17–46.

Moisio, H. & Sääski, L. 2019. Verkko-oppimisen taidot ja ympäristöt -opintojakson palautekysely Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuoto-opiskelijoille. 10.2.2019. Sisäinen raportti.

Onko verkko-opinnoissa vuorovaikutusta?

SATU KORHONEN JA MINNA KUOHUKOSKI

Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksessa noudatetaan tutkivan verkko-oppimisen pedagogiikkaa, joka on yksi yhteisöllisen oppimisen muoto. Yhteisöllinen oppiminen tarkoittaa jaettujen merkitysten ja yhteisen ymmärryksen rakentamista vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Tutkivan verkko-oppimisen tavoitteena on saada oppijat tuottamaan tietoa asiantuntijan tavalla yhteisöllisesti. (Salovaara 2004.)

Verkko-opintoja kritisoidaan usein tutkintomyllyinä. Tämä pitääkin osittain paikkaansa niiden organisaatioiden ja verkko-opintojen kohdalla, joissa ei opetuksen laatuun kiinnitetä huomiota. (Simonson 2015, 18.) Suomalaisissa ammattikorkeakouluissa liiketalouden opintojen suunnittelu lähtee liikkeelle ammattikorkeakoululain (932/2014) 4 §:n antamasta tehtävästä suunnitella opetusta työelämän vaatimuksiin. Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksessa verkko-opetuksen laatuun on kiinnitetty huomiota ja tätä varten on laadittu koko henkilökunnan kanssa yhdessä kirjallinen standardoitu ohjeistus opintojakson käytänteistä. Ohjeistus toimii myös perehdytysmateriaalina uusille opettajille. Lainsäädännön, auditointien ja henkilökunnan suorittaman omavalvonnan lisäksi opetuksessa pyritään noudattamaan eAMK-hankkeessa laadittuja verkkototeutusten laatukriteereitä (2017), jotka otettiin käyttöön, kun opintojaksoja tarjottiin ammattikorkeakoulujen yhteiseen digitaaliseen opinto-tarjontaan Campus Onlineen keväällä 2018.

Laadukkaat opintojaksot perustuvat siihen, että opetetaan sitä, mitä työelämä tarvitsee. Työelämän vaatimukset ovat muutoksessa ja eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen Future Score -valmiustestin (Atsar 2017) mukaan vuorovaikutustaito nousee tärkeimmäksi tulevaisuudessa tarvittavaksi työelämätaidoksi.

Future Score -valmiustestin mukaan viisi tärkeintä tulevaisuuden työelämätaitoa ovat

1. vuorovaikutustaito
2. itsetuntemus
3. tunneälykyys ja empatia
4. kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamista
5. verkostoitumiskyky (Atsar 2017).

Itsetuntemuksen, tunneälyn ja verkostoitumisen opettamiseen tarvitaan verkko-opinnoissa vuorovaikutusta muiden opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Oman osaamisen tunnistamiseen ja kehittämiseen sekä itsenäisesti että ryhmässä suoritettavat verkko-opinnot sopivat hyvin.

Vuorovaikutus liiketalouden monimuoto-opinnoissa

Viestinnässä on kyse viestien vaihdosta, luonnista, tulkitsemisesta, viesteihin reagoimisesta, jatkuvasti muuttuvasta prosessista sekä viestintäsuhteen muodostumisesta ja rakentamisesta (Isotalus 2017). Verkko-opintojaksolla opettajat ja opiskelijat sekä opiskelijat keskenään ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa. Vuorovaikutus voi olla yhtäaikaista (synchronous), jolloin vastaanottajalla on mahdollisuus antaa palautetta samanaikaisesti tai eriaikaista (asynchronous), jolloin välitöntä kommentointimahdollisuutta ei ole (Simonson 2015, 33).

Hyvin suunniteltu ja laadukas verkko-opintojakso sisältää sekä eri- että samanaikaista vuorovaikutusta ja lisää osallistujien vuorovaikutusosaamista samalla, kun opiskellaan opetus-suunnitelmassa kuvattuja asioita. Vuorovaikutustaidot oletetaan olevan jokaisella, mutta vuorovaikutusosaaminen on tätä laajempi käsite, joka sisältää tiedot, taidot ja asenteet, joita ihmiset tarvitsevat ja käyttävät viestinnässään. (Hatakka, Immonen, Saarinen & Vartiainen 2019, 6.)

Vuorovaikutus Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuoto-opintojen verkkotapaamisissa

Verkko-opinnoissa yhtäaikainen vuorovaikutus tapahtuu verkkotapaamisissa opiskelijoiden kanssa. Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksessa verkkotapaamiset pidetään WebEx-pohjaisessa, SAMKin tarpeisiin kehitetyssä verkko-oppimisympäristössä

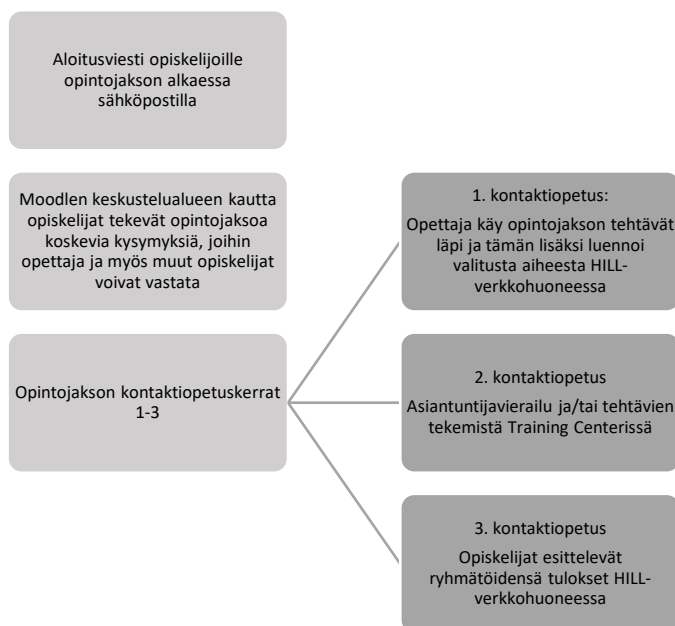
Kuva 1. Vuorovaikutusvälineet SAMKin Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksen verkko-opinnoissa

(HILL). HILL-verkko-oppimisympäristö sisältää sekä opettajan että opiskelijoiden (EduHILL) omat verkkoneuvotteluhuoneet ja pienryhmätyöskentelyyn tarkoitettun ryhmäytymisalueen (WebEx Training).

Yhtäaikaista vuorovaikutuksellista opetusta ovat muun muassa luennot, ryhmätapaamiset, pienryhmätyöskentely ja ryhmätöiden esitykset. Vuorovaikutuksen määrä ja tavat opintojaksoilla vaihtelevat riippuen siitä, onko kyse perus- vai ammattiopinnoista. (Korhonen & Kuohukoski 2018, 4-5.) Luennon voi pitää opettaja tai vieraileva asiantuntija. Luentojen aikana voidaan keskustella luennoitsijan ja opiskelijoiden välillä. Ryhmätapaamisissa käsitellään koko ryhmän kanssa opintojakson aiheita esimerkiksi kirjanpidon kysymyksiä ja niihin liittyviä haasteita.

Pienryhmätyöskentelyssä opettaja jakaa opiskelijat pienryhmiin ryhmäytymisalueella (WebEx Training). Pienryhmissä opiskelijat keskusteleval ja ratkovat yhdessä opintojakson tehtäviä verkossa. Opettaja voi vierailla eri pienryhmissä tarvittaessa auttamassa tai osallistumassa pohdintaan. Pienryhmätyöskentelyn jälkeen opettaja voi palauttaa opiskelijat pienryhmistä takaisin yhteiseen verkko-oppimisympäristöön.

Kuvassa 2 on kuvattu Työ- ja virkamiesoikeus -opintojakson verkkotapaamisiin liittyvää vuorovaikutusta. Opintojakso alkaa aloitusviestillä, jossa opettaja kertoo tiivistetysti opintojak-

Kuva 2. Esimerkki ammattiopintojakson Työ- ja virkamiesoikeus kontaktiopetuksen vuorovaikutuksesta

son toteutuksesta ja tapaamiskerroista. Aloitustiedon saatuaan opiskelija pystyy kirjautumaan verkko-oppimisympäristön eli Moodle-pohjaan.

Opintojakson Moodle-pohjassa on kysymyspalsta, jossa opiskelijat voivat esittää opintojakson kuluun tai tehtäviin liittyviä kysymyksiä. Opettaja vastaa kysymyksiin, mutta toiset opiskelijatkin saattavat ehtiä jo ennen opettajaa auttamaan opiskelijakollegaansa.

Työ- ja virkamiesoikeuden opintojaksolla on kolme kontaktiopetuskertaa, jotka ovat kukin kestoltaan kolme tuntia. Ensimmäisellä kerralla kokoonnutaan opettajan HILL-verkkoneuvotteluhuoneessa ja silloin käydään läpi opintojakson kulku ja tehtävät. Lisäksi opettaja pitää teoria-alustuksen opintojakson aihepiiristä ja opiskelijat kertovat omia kokemuksiaan aiheeseen liittyen. Toisella kontaktiopetuskerralla kokoonnutaan ryhmäytymisalueella (WebEx Training). Tapaamien alkaa joko opettajan luento-osuudella tai asiantuntijavierailijan luennolla. Sen jälkeen opettaja jakaa opiskelijat pienryhmiin ja antaa ryhmille ratkottavaksi aihepiiriin liittyviä tehtäviä. Pienryhmäkeskustelujen jälkeen opiskelijat palaavat yhteiseen verkkoneuvotteluhuoneeseen ja keskustelua jatketaan yhdessä. Viimeisellä kontaktikerralla tavataan taas opettajan HILL-verkkoneuvotteluhuoneessa. Silloin opiskelijat esittävät opintojaksolla tekemänsä ryhmäytymisen tulokset muille opiskelijoille ja näistä aiheista keskustellaan yhdessä.

Vuorovaikutus Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuoto-opintojaksojen tehtävissä

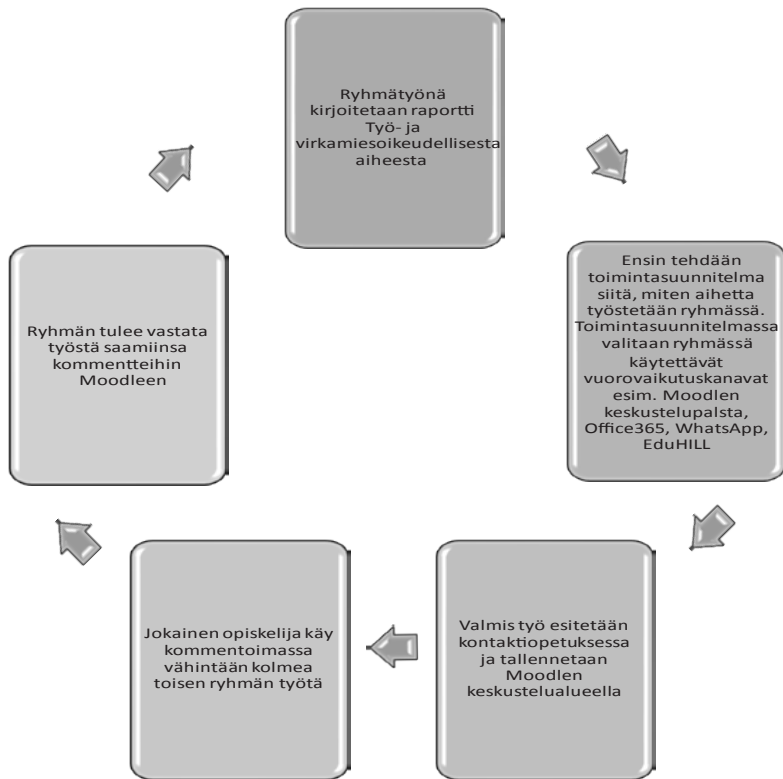
Opintojaksoihin sisältyy joko yksi tai useampia oppimistehtäviä ja opintojakson arviointi perustuu niihin. Erityisesti opiskelijan oman suuntautumisvaihtoehdon mukaisissa ammattiopinnoissa töiden tekeminen ryhmässä ja sitä kautta osaamisen jakaminen on keskeisessä osassa (Korhonen & Kuohukoski 2018, 5299–5305). Osaamisen jakamisen lisäksi opiskelijat pääsevät ryhmätöiden kautta myös tutustumaan toisiinsa. Yhtenä tavoitteena ryhmätöissä onkin, että opiskelijoiden toisiltaan saama vertaistuki kannustaa heitä opinnoissaan ja auttaa jaksamaan vaativia opintoja, joita useimmat tekevät työ- ja perhe-elämän ohella. Verkko-opinnoissa opiskelija ei välttämättä käy lainkaan kampuksella, eikä tapaa kasvokkain opettajaa tai muita opiskelijoita. Opiskelijat ovat maantieteellisesti jakautuneet laajalle alueelle. Ryhmätöiden tarkoituksena on yhdessä tutkiminen ja oppiminen, mutta niiden merkitys verkko-opiskelijan jaksamiselle vertaistuen saamisen kautta on myös tärkeä.

Ryhmätöiden toteutustapoja on erilaisia ja opettajat kehittävät niitä saamiensa palautteiden ja kokemusten perusteella. Yhteistä niille kuitenkin on vuorovaikutus joko Moodlessa verkkokeskusteluiden muodossa tai eri opiskelijoiden verkkoneuvotteluhuoneissa (EduHILL) keskustellen tai näiden yhdistelmä. Vuorovaikutus on siis tehtävätyypistä ja opiskelijoiden tekemistä valinnoista riippuen joko yhtäaikaista tai eriaikaista.

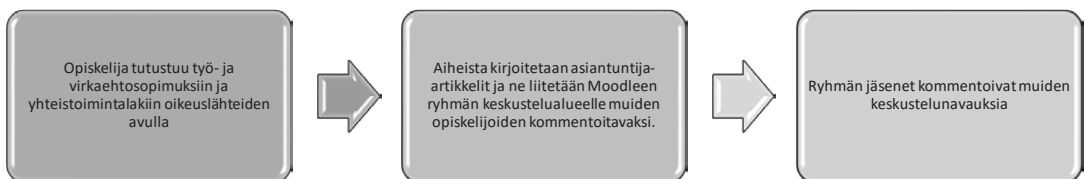
Perinteinen ryhmätyön muoto on, että opiskelijat tutkivat opintojakson aihepiiriin liittyvää aihetta ja kirjoittavat siitä laajan yhteisen raportin. Jotta raportista ei tule pelkästään eri opiskelijoiden kirjoittamien osuuksien yhteen liittämistä, ryhmätyön etenemisvaiheet ohjeistetaan ja opettaja seuraa erityisesti ryhmätyön suunnitteluvaihetta. Ryhmätyön suunnitteluvaihe on oleellinen vaihe sekä ryhmätyön tuloksen onnistumisen että kaikkien ryhmäläisten sitoutumisen suhteen. Opiskelijat saattavat pitää tätä vaihetta turhana, he haluavat usein vain jakaa kullekin ryhmäläiselle oman kirjoittamisaiheen ja alkaa kirjoittaa saman tien. Tällä tavoin edeten ryhmän työskentelyssä ei ole kyse tutkivasta oppimisesta ja jaetusta asiantuntijuudesta ja vuorovaikutus jää pahimmillaan hyvin vähäiseksi. Opettajan on siis ohjattava ryhmää aiheen yhteiseen pohtimiseen. Usein opettaja edellyttää ryhmältä toimintasuunnitelman laatimista, jossa myös vuorovaikutuksen tavat sovitaan.

Kaikilla Kuninkaisten kamppuksen opiskelijoilla on käytössään opiskelijan verkkoneuvotteluhuone (EduHILL). Opettaja suosittelee – ja voi myös edellyttää – että opiskelijat kokoontuvat verkkoneuvotteluhuoneessaan useammankin kerran ryhmätyön tekemisen aikana ja kirjaavat etukäteen sovitut ajat toimintasuunnitelmaan. Vaikka ryhmätyö onkin mahdollista tehdä pelkästään kirjallisessa muodossa verkko-oppimisympäristöissä, päästään EduHILLissä keskustelemalla usein tehokkaammin yhteiseen oppimiseen ja parempaan lopputulokseen, puhumattakaan arvokkaan vertaistuen saamisesta. Pääsääntöisesti ryhmätyöraportit esitellään muille opintojakson opiskelijoille. Esittäminen voi tapahtua kontaktiopetuksessa verkko-oppimisympäristössä, jolloin muut opiskelijat pääsevät kommentoimaan ja esittämään tarkentavia kysymyksiä aiheesta. Opettaja voi varmistaa keskustelun syntymisen sillä, että ilmoittaa etukäteen, mitkä ryhmät kommentoivat eli opponoivat toistensa töitä. Tällöin opponoiva ryhmä esittää esityksen jälkeen kommentteja ja kysymyksiä, johon työn esittävä ryhmä vastaa.

Ryhmätyön tehtävänanto voi olla myös sellainen, että töitä ei esitellä kontaktiopetuksessa vaan ryhmät palauttavat nauhoitetun esityksen Moodleen. Tällöinkin tehtävänannossa voidaan edellyttää, että opponoiva ryhmä tai kukin opiskelija erikseen käy kommentoimassa tiettyä toisen ryhmän työtä tai tiettyä määrää tai kaikkiakin ryhmätöitä. Tämä kommentointi voidaan liittää myös raportteihin niin, että opiskelijat käyvät Moodlella lukemassa muiden ryhmien töitä ja kommentoimassa niitä. Tällä opettaja varmistaa, että opiskelijat käyvät tutustumassa muidenkin ryhmien aiheisiin ja niistä syntyy verkkokeskustelua.

Kuva 3. Esimerkki ammattiopintojakson Työ- ja virkamiesoikeus ryhmätyön vaiheet verkko-opintojaksolla

Kuva 4. Esimerkki ammattiopintojakson Työ- ja virkamiesoikeus verkkokeskustelusta

Kuvissa 3 ja 4 on esitelty Työ- ja virkamiesoikeuden opintojakson kaksi erilaista ryhmätyötä. Ryhmätyönä tehtävä raportti alkaa toimintasuunnitelman tekemisestä, siinä sovitaan millä tavoin ryhmän jäsenet työstävät raporttia ja minkä vuorovaikutuskanavien kautta he ovat yhteydessä toisiinsa. Valmis työ sekä esitetään kontaktiopetuksessa että tallennetaan Moodleen kaikkien muiden opiskelijoiden luettavaksi. Jokaisen opiskelijan tulee käydä lukemassa ja kommentoimassa vähintään kolme ryhmätyötä ja ryhmän jäsenet vastaavat näihin kommentteihin.

Toisena ryhmätehtävänä opintojaksolla on verkkokeskustelutehtävä. Siinä ryhmän jäsenet hakevat ensin kukin itsenäisesti annettuihin aihealueisiin liittyvää tietoa ja soveltavat sitä omaan työhönsä. Tämän selvityksen tuloksen he kirjoittavat Moodleen oman ryhmänsä keskustelualueelle. Kaikki ryhmäläiset kommentoivat toistensa selvityksiä ja keskustelevat niistä.

Yhteenveto

Ammattikorkeakouluopintojen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiudet työelämän asiantuntijatehtäviin. Työskentely asiantuntijayhteisössä, ratkaisujen hakeminen yhteisiin tutkimusongelmiin ja ryhmässä syntyvien erilaisten näkemysten ja toimintatapojen yhteen sovittaminen ovat hyvää valmennusta työelämän asiantuntijatehtävissä toimimiseen. Kun opiskelija tottuu käyttämään verkko-oppimisympäristöjä heti opintojen alusta saakka eri yhteyksissä, tulee tästä tavasta luonteva vuorovaikutuksen muoto, joka tukee opiskelijan oppimista. Toki se vaatii totutteleamista, eikä vuorovaikutus todennäköisesti ole päivittäistä, joten verkko-opinnot vaativat opiskelijalta enemmän itsenäisyyttä ja itseohjautuvuutta kuin perinteisempi läsnäoloon perustuva opetus. Opiskelijan motivaatio ja kyky verkko-opintoihin pyritään varmistamaan jo verkossa tehtävästä valintakurssista lähtien. Yksin tai ilman vuorovaikutustusta opiskelijan ei kuitenkaan tarvitse – eikä hän pystykään – opinnoistaan suoriutumaan.

Työelämän muutos tieto- ja viestintäteknologian myötä on nopeaa ja tähän muutoksen myös ammattikorkeakouluissa tulee reagoida (Työelämän kehittämisstrategia vuoteen 2020). Tieto- ja viestintäteknologian käyttöönotto muuttaa työpaikkojen toimintatapoja digitaaliseen suuntaan, jolloin myös koulutuksessa tulisi käyttää enemmän teknologiaa. Samaan aikaan eri selvitykset kertovat, että työelämän tärkein taito on vuorovaikutustaito. Liiketalouden koulutuksessa onkin hyvä kiinnittää huomiota sekä digitaalisten välineiden käytön opetukseen että vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen opettamiseen.

Lähteet

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932 muutoksineen.

Alapuranen, M-L., Rauhansalo, M., Siromaa, M. & Tapio, E. 2018. ”Taidokas vuorovaikuttaja treenaa osaamistaan” – vuorovaikutusosaamisen kehittämisen diskurssit koulutuspalvelujen kuvauksissa. Teoksessa L. Kääntä, M. Enell-Nilsson

& N. Keng (toim.) VAKKI-symposium XXXVIII 8.-8.2.2018. Vaasa: VAKKI Publications 9 (147-160). Viitattu 1.2.2019.
http://www.vakki.net/publications/2018/VAKKI2018_Tapio&Alapuranen&Rauhansalo&Siromaa.pdf

Atsar, K. 2017. Uudistu tai katoa – mitkä ovat tulevaisuuden tärkeimmät työelämätaidot? Viitattu 12.2.2019.
<https://www.ilmarinen.fi/uutishuone/arkisto/2017/uudistu-tai-katoa/>

eAMK-hankkeen verkkototeutusten laatukriteerit. 2017. Viitattu 1.2.2019.
<https://www.eamk.fi/fi/campusonline/laatukriteerit/>

Hatakka, O., Immonen, H., Saarinen, S. & Vartiainen, H. 2019. Kohti työelämää – Uudet työkalut käyttöön opiskelijoiden metataitojen vahvistamiseksi. Loppuraportti. Karelia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.2.2019.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-275-269-7>

Häkkinen, P. 2004. Yhteisöllisen oppimisen teoriasta perusteita verkko-oppimisen käytäntöön. Viitattu 1.2.2019.
http://tievie.oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku_1/johdanto.htm

Isotalus, P. 2017. Vuorovaikutus johtajan työssä. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 1.2.2019.
<https://samk.finna.fi/Record/tyrni.125868>

Korhonen, S. & Kuohukoski, M. 2018. The Ways of Interaction on a Blended Online Course at Satakunta University of Applied Sciences. INTED2018 Proceedings. 12th International Technology, Education and Development Conference Valencia, Spain. 5-7 March 2018. Viitattu 1.2.2019. <https://iased.org/inted/publications>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2018. Vision valmisteluryhmä esittää uudistuksia korkeakoulujen rahoitukseen ja ohjaukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote. Viitattu 6.2.2019.
https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/vision-valmisteluryhma-esittaa-uudistuksia-korkeakoulujen-rahoitukseen-ja-ohjaukseen

Salovaara, H. 2004. Tievie Oulu WWW-sivut. Oppimisen teoriasta tukea tieto ja viestintäteknikan pedagogiseen käyttöön. Viitattu 6.2.2019. http://tievie.oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku_6/tutkiva_oppiminen.htm

Simonson, M. R. 2015. Teaching and learning at a distance: Foundations of distance education. Sixth edition. Charlotte, North Carolina: Information Age Publishing, Inc.

Työelämän kehittämisstrategia vuoteen 2020. Viitattu 1.2.2019.
http://www.tyoelama2020.fi/files/35/tyoelaman_kehittamisstrategia_final.pdf

Digiosaamista ryhmätöissä

HANNA MOISIO JA HEIDI VARPELAIDE

Digitaalista osaamista ja tiimityöskentelytaitoja tarvitaan yhä enemmän tulevaisuuden työelämässä. Kyky jakaa osaamista yhteiseen käyttöön ja toimia yhdessä muiden kanssa ovat keskeisiä tulevaisuuden työelämätaitoja (Arola 2017, 6). Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksessa näitä valmiuksia kehitetään opiskeluun liittyvissä vuorovaikutustilanteissa, kuten verkossa toteutettavissa ryhmätöissä.

Ryhmätöiden avulla vuorovaikutusta

Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksen opiskelijat ovat työssäkäyviä aikuisopiskelijoita, jotka suorittavat tutkintonsa kokonaan verkossa. Monimuotokoulutuksessa opintojaksoja suunnitellaan yhteisöllisen verkko-opiskelun periaatteiden mukaisesti. Opettaja voi suunnitella opintojakson siten, että pääosa vuorovaikutuksesta tapahtuu verkossa opiskelijoiden välillä ja opettaja toimii vain ohjaajan roolissa työskentelyn taustalla. Verkossa opettamisessa voidaankin nähdä kaksi ääripäätä vuorovaikutuksen hyödyntämisessä: voimakkaasti yhteisöllisyyttä painottavat tai täysin opiskelijan itsenäiseen työskentelyyn keskittyvät oppimistehtävät.

Yhteisöllisyyttä painottavassa verkko-opetuksessa asioita opitaan yhdessä tekemällä ja opintojaksolla suoritettaviin tehtäviin liittyy paljon vuorovaikutusta esimerkiksi ryhmätyöskentelyn ja verkkokeskustelujen muodossa. Keskeistä on, että opintojaksolla on paljon ”tapahtumia”, joiden yhteydessä opintojakson osallistujista muodostuu aktiivisesti keskenään kommunikoiava yhteisö. Vuorovaikutus voi olla opettajavetoista tai osallistujien itsensä määrittelemää, jolloin myös keinot ja vuorovaikutuksen määrä ovat osallistujien itsensä päätettävissä. (Moisio & Varpelaide 2018, 38.)

Ryhmätöiden ohjaaminen verkossa edellyttää opettajalta monipuolista digipedagogista osaamista. Opettajan tulee hallita erilaisia digitaalisia työkaluja, laitteita ja ohjelmistoja sekä samaan aikaan myös opetuksen ja ohjauksen menetelmiä, jotka tapahtuvat verkkoympäristöissä ja digitaalisten työkalujen avulla. Ryhmätöiden hyvä ohjeistus on keskeisessä roolissa.

Valtakunnallisessa eAMK-hankkeessa laadittujen verkko-opetuksen laatukriteerien mukaan hyvässä verkko-opintojaksossa on mahdollisuus keskinäiseen vuorovaikutukseen, yhteisölliseen tekemiseen, toisilta oppimiseen ja kokemusten jakamiseen verkossa (eAMK-hankkeen verkko-opetuksen laatukriteerit 2017). Verkossa toteutettaviin opintojaksoihin sisältyy erityyppistä vuorovaikutusta paitsi opettajan ja opiskelijoiden välillä myös opiskelijoiden kesken, esimerkiksi ryhmätöissä.

Opettajalle aktiivinen ryhmätöskentely ja osallistujien vuorovaikutus tarkoittavat tiivistä läsnäoloa verkossa. Opintojakso näyttäytyy osallistujille vireänä, ja oppimisympäristössä käydään usein. Opettajan on oltava koko ajan valppaana ja seurattava, mitä opintojaksolla tapahtuu. Opiskelijat oppivat myös toisiltaan, kun heillä on mahdollisuus jakaa aiempaa osaamistaan keskenään ja ”ryhmän voima” sitouttaa heitä suorittamaan opintojakson tehtäviä. Arviointivaiheessakin voidaan hyödyntää vuorovaikutusta ja antaa ryhmien osallistua arviointiin. Vuorovaikutteisella opintojaksolla voidaan maksimoida toisilta oppimisen hyödyt ja yhteistyössä saavuttaa osaamistavoitteita.

Ryhmätöiden ”HILLit ja villit” työvälineet

Ryhmätöiden toteuttamiseen verkossa tuo oman haasteensa digitaalisten työvälineiden moninaisuus, kun opiskelijoiden välinen vuorovaikutus siirtyy opintojakson ”virallisen oppimisympäristön” ulkopuolelle ja opettajan ulottumattomiin.

Opintojaksoa suunnitellessaan opettajan täytyy huomioida, että opintojaksolla yhteisesti käytettävät työvälineet ovat maksuttomia ja tietoturvallisia ja ovat osaamistavoitteiden kannalta perusteltuja. Koska aikuisopiskelijat hyödyntävät opinnoissaan omia työtehtäviään, työelämään liittyvien oppimistehtävien työstämisessä ja työvälineiden valinnassa täytyy ottaa huomioon myös tietosuojaan liittyvät asiat. Verkkototeutuksessa käytettävien verkkotyövälineiden tulee tukea osaamistavoitteiden saavuttamista, valittua pedagogista lähestymistapaa ja ammattialan työprosesseja. On suositeltavaa mainita käytettävät sovellukset opintojaksoselosteessa ja linkittää ne opintojakson verkkoalustalle ohjeistuksineen. (eAMK-hankkeen verkko-opetuksen laatukriteerit 2017.)

Kuninkaisten liiketalouden monimuotokoulutuksessa yhteisenä verkko-oppimisympäristönä toimii Moodle. Opettaja pitää yhteyttä opiskelijoihin pääasiassa Moodlen kautta vastamalla kysymyspalstan kysymyksiin, kommentoimalla ryhmien työskentelyä ryhmien omilla keskustelualueilla ja lähettämällä yhteisiä tiedotteita. Moodle toimii ryhmätöiden ”kotipesänä”. Tekeminen alkaa Moodlesta ryhmien järjestäytymisestä ja päättyy samaan paikkaan tehtävien palauttamisen ja arvioinnin myötä.

Reaaliaikaiseen kommunikointiin opiskelijoiden kanssa soveltuu esimerkiksi SAM-Kin HILL-verkko-oppimisympäristö. Opintojakson verkkoluennoille opiskelijat osallistu-

vat opettajan henkilökohtaisessa HILL-huoneessa ja opiskelijoiden keskinäiseen yhteydenpitoon opiskelijat saavat luotua myös omia verkkohuoneitaan. Verkkoluennot tallennetaan ja niiden yhteydessä annetut vinkit opintojakson tehtäviin ovat hyödynnettävissä koko opintojakson ajan Moodlessa. Opiskelijoiden omissa HILL-tapaamisissa opiskelijat näkevät toisensa "kasvotusten" tietokoneen kameran kautta, keskustelevat reaaliaikaisesti mikrofonin ja kaiuttimien avulla ja voivat jakaa sisältöjä näytöllä. Ryhmätöiden esityksiä voi nauhoittaa HILLissä ja palauttaa videomuodossa Moodleen.

Office365-ympäristössä ryhmätöissä käytetään OneDrivea, jossa ryhmäläiset voivat ryhmätyössään tarkastella ja muokata yhteisesti tiedostoja ja tallentaa tiedostot pilvipalveluun. Office-Teams soveltuu verkossa tehtäviin ryhmätöihin, joissa opettaja luo tiimin ja kullekin ryhmälle oman kanavansa keskusteluun, aineiston jakamiseen ja tiedostojen palauttamiseen. Ryhmien tuottama aineisto näkyy toisten ryhmien jäsenille ja mahdollistaa opiskelijoiden osallistumisen opintojakson sisällöntuotantoon. Opintojaksolla ryhmätehtävänä voi olla esimerkiksi esityksen pitäminen opintojakson aihealueeseen liittyen. Esitystapa on usein ryhmän päätettävissä, ja se voi olla esimerkiksi PowerPoint-esitys tai videonauhoitus.

Opiskelijoiden ryhmätöissään "villisti" käyttämiä sosiaalisen median tarjoamia sovelluksia, esimerkiksi ryhmäkanavia, blogialustoja, kalentereita ajanvaraukseen, wikipohjaisia työkaluja ja mobiililaitteisiin kehitettyjä pikaviestintäsovelluksia on lukuisia, ja ryhmät hyödyntävät niitä haluamallaan tavalla työskentelyssään. Näitä välineitä opettajan on lähes mahdotonta ohjeistaa tai valvoa. Sen vuoksi on tarpeen, että käytettävistä menetelmistä ja työvälineistä riippumatta käytössä on yhteinen Moodle-verkkoalusta koko opintojakson ajan.

Opiskelijoiden kokemuksia ryhmätöistä verkossa

Opiskelijat ovat Sähköisen viestinnän opintojaksolla (Varpelaide 2017) kertoneet erilaisten työvälineiden käytöstä ryhmätyöskentelyssään. Seuraavaksi on opiskelijoiden kuvauksia ryhmätöiden tekemisestä verkossa.

Ryhmätyö yleensä käynnistyy Moodlen keskustelualueilla, joissa ryhmät ilmoittavat sopimistaan palavereista ja työnjaosta.

Teemme ryhmätyötä esimerkiksi niin, että sovimme Moodlessa ryhmän kokoonpanosta. Sen jälkeen kokoonnumme HILLissä. Siellä keskustelemme ja vaihdamme ajatuksia.

Koulun ryhmätöissä ryhmille usein luodaan oma keskustelualue Moodle-alustalle. Keskustelualueen viestit näkyvät vain oman ryhmän jäsenille sekä opettajalle. Moodlen keskustelualue onkin muodostunut toimivaksi kommunikointikanavaksi useilla eri kursseilla ryhmätöitä teh-

dessämme. Keskustelukanavalla voidaan kätevästi myös jakaa tiedostoja yhteisesti muokattavaksi.

Ryhmätyöhön valittu ryhmä voi sopia ensimmäisen kokoontumisen verkkoneuvotteluun joko Moodlessa, sähköpostilla tai WhatsApp-sovelluksella, mikä kyseiselle ryhmälle sitten onkaan se kanava, millä saavat ensimmäisen yhteyden toisiinsa.

Opiskelijat kokoontuvat omilla HILL-verkkohuoneissaan esimerkiksi ryhmätöiden alkupalavereihin ja tilannekatsauksiin.

HILLissä on mahdollisuus jutella reaaliaikaisesti ryhmätyön jäsenten kanssa, jotka voivat olla ympäri Suomea ja maailmaa.

HILL-verkkoneuvottelut pelottivat aluksi, mutta oikeastaan ne ovat todella käteviä ryhmätöiden tekemiseen, koska niissä kuulee toiset liveinä, ja siellä onnistuu myös oman näytön jakaminen, joka on hyödyllistä esimerkiksi jonkun asian havainnollistamiseksi. Käytännössä HILLin välityksellä voi myös työstää ryhmätyötä samaan aikaan ja jutella työn etenemisestä.

Työskentelyn alkaessa ryhmät sopivat itse omilla HILL-palavereissa työnjaosta, perustavat keskinäistä yhteydenpitoa varten keskusteluryhmiä, joissa vaihtavat tehtävän edetessä ajatuksia tehtävästä, ja tehtävän aikana kokoavat materiaalia joko Moodlen ryhmäkohtaisille keskustelualueille, muilla kanavilla tai suoraan jakamaansa tiedostoon.

Ryhmätyön tekemiseen voi hyödyntää hyvin monipuolisesti erilaisia viestintävälineitä. Oikean viestintävälineen valitseminen on tärkeää ryhmätyön sujuvuuden kannalta.

Ennen ryhmätyön aloittamista pitää sopia yhteydenpitokanavat, aikataulut, sekä jakaa vastualueet kaikille. Mitä eri kanavia ja välineitä käytetään ryhmätyön aikana? Milloin pidetään online-tapaamiset, joihin kaikkien ryhmän jäsenten tulee osallistua.

Ryhmätöissä opiskelijat hyödyntävät pilvipalveluita tiedostojen jakamisessa ja yhteisen tiedoston työstämisessä.

Käytämme OneDrivea tiedostojen jaossa, jossa pääsemme muokkaamaan yhteistä Word-tiedostoa.

OneDrivessa jokainen pääsee muokkaamaan omalta osaltaan tiedostoa. Pilvipalvelun etuna on, että tehdyt muutokset tallentuvat heti ja ovat heti kaikkien nähtävillä. Kaikkien ryhmän jäsenten hyväksynnän jälkeen tehtävä on valmis jätettäväksi arviointiin.

Google Drivessa, jossa tiedostoja pystyy jakamaan tietyn ryhmän sisällä ja kaikki voivat tehdä sen omalla koneellaan, ilman liikkumista paikasta toiseen. Siinä oli myös hyvä juttu se, että ohjelma sallii "huomautusten" kirjoittamisen. Ja kaikkien ei tarvitse olla samaan aikaan paikalla.

Opiskelijat käyttävät ryhmätöissä monipuolisesti sosiaalista mediaa ja muita ilmaispalveluita ja -sovelluksia. Käytettävissä sovelluksissa on usein hyötynä se, että niitä voi käyttää älypuhelimien avulla, kuten avata pilvipalveluissa jaettuja tiedostoja ja olla yhteydessä WhatsAppilla.

Ryhmätöitä voidaan tehdä myös ilmaisissa palveluissa, kuten Facebook tai WhatsApp. Molemmissa palveluissa voidaan perustaa salatut ryhmät, joissa voi jakaa videoita, kuvia, tekstiä, tiedostoja yms. Ryhmäpuheluita voi tehdä muun muassa Skypellä. Sovitaan vaan aika ja henkilö, joka kontaktoi samaan aikaan kaikkia ryhmään kuuluvia.

Osa käytettävistä ryhmätyövälineistä saattaa olla opiskelijoille tuttuja jo entuudestaan, jos he ovat käyttäneet niitä työpaikoillaan tai vapaa-aikanaan. Työskentely käynnistyy nopeasti, kun viestintä on epämuodollista ja sujuu mutkattomasti.

Pilvipalveluja, ohjelmistoja sekä erilaisten ryhmätyöskentelyalustojen määrä on valtava. Lähes joka kerta tehtyyni ryhmätöitä on joku ryhmäläisistä tuonut esiin erilaisia ryhmätyökaluja, joita internet tarjoaa.

Ryhmätöiden avulla opiskelijoiden yhteisöllisyyden kokemus lisääntyy, ja verkossa tehtävissä ryhmätöissä välimatka ei ole esteenä ryhmäytymiseen. Digitaaliset työvälineet ja verkkoympäristöt luovat opiskelijalle myös erinomaisen mahdollisuuden osallistua opetukseen ja tehdä ryhmätöitä verkon kautta.

Omalla opintiellä olen huomannut, että jo ensimmäisen ryhmätöiden jäsenistä on kehkeytynyt tiivis ryhmä, joka auttaa toisiaan tarpeen mukaan ja vaikka jäsenet asuvatkin useiden kymmenien tai satojenkin kilometrien päässä toisistaan, niin verkossa välimatkoja ei tunneta.

Internet ja tietotekniikan kehittyminen ovat lisänneet valtavasti mahdollisuuksia tehdä verkon välityksellä ryhmätöitä. Yksi syy minkä takia hain SAMKiin oli juuri se, että osallistuminen ope-

tukseen on mahdollista täysin verkon välityksellä. Tämä on toiminut tähän asti erinomaisesti, myös ryhmätöissä olen voinut olla hyvin mukana.

Digiosaaminen kasvaa yhdessä

Ryhmätöiden toteuttaminen verkko-opetuksessa ei päästä opettajaa helpolla. Opettaja huolehtii opintojakson etenemisestä suunnitelman mukaan ja ohjaa ryhmätyöskentelyä, mikä edellyttää opettajalta taitoa osata yhdistää digitaalista osaamistaan aiheen sisällölliseen hallintaan ja pedagogiseen tietämykseen.

Opiskelijoiden ryhmätöitä ohjatessaan opettaja saa samalla arvokkaita vinkkejä uusimmista digitaalisista työvälineistä ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista. Parhaimmillaan ryhmätyöt verkossa edistävät osaamistavoitteiden saavuttamista ja lisäävät sekä opiskelijan että opettajan digiosaamista.

Lähteet

Arola, M. (toim.) 2017. Eväitä työelämään. Kuusi tapaa lisätä korkeakouluopiskelijoiden työelämävalmiuksia. Sitran selvityksiä 123. Viitattu 12.3.2019. <https://media.sitra.fi/2017/06/05104025/Selvityksia123.pdf>

eAmk hankkeen verkko-opetuksen laatuksiteerit 2017. Viitattu 12.3.2019. <https://www.eamk.fi/fi/campusonline/laatuksiteerit/>

Moisio, H. & Varpelaide, H. 2018. Verkko-opintojen vuorovaikutuksen välineet. Teoksessa J. Koivisto, E-L. Forma, J. Jalonen, K. Kallama & N. Kandelin (toim.) eOppimisen aika: pedagogiikkaa ja digityökaluja. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sarja B, Raportit 5/2018, 38-39. Viitattu 12.3.2019. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-633-246-1>

Varpelaide, H. 2017. Kysely Sähköisen viestinnän opintojaksolla Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuoto-opiskelijoille. 22.10.2017. Sisäinen raportti.

Rohkeutta opetussuunnitteluun

MARJA-LEENA BLOMROOS

Ammattikorkeakoululaki (932/2014) määrittelee ammattikorkeakoulututkintojen rakenteen. AMK-tutkinnon opetussuunnitelmaan tulee sisältyä perusopinnot, ammattiopinnot, vapaasti valittavat opinnot, harjoittelu ja opinnäytetyö kypsyysnäytteineen. Kunkin tutkinnon opintojen sisällöt asiantuntijat saavat suunnitella ja toteuttaa useissa tutkinnoissa melko vapaasti kunkin ammattikorkeakoulun valitseman profiilin mukaisesti. Vastuu opetussuunnitelman sisällön ajanmukaisuudesta ja tulevaisuudessa tarvittavaa osaamista tarjoavana on merkittävä, sillä nyt opiskelevat vastaavat työelämän kehittämisestä vielä 2060-luvulla.

Kiihtyvään vauhtiin muuttuva toimintaympäristömme asettaa mitä vaativampia ja monipuolisempia osaamistarpeita työelämään siirtyville. Lisäksi koulutukseen käytetty aika pitäisi saada puristettua yhä lyhyemmäksi, jotta työelämään siirryttäisiin mahdollisimman nuorina. Vaatimukset ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmille sekä opetuksen monipuoliselle ja joustavalle toteuttamiselle kasvavat kasvamistaan.

Oppiminen on mahdollista lukuisissa erilaisissa tilanteissa sekä moninaisten välineiden ja viestimien avustuksella. Automaatiikka myös avustaa ja helpottaa tekemistä. Enää ei ole aina tarpeen itse yksityiskohtaisesti tietää, miten tilanteessa tulee toimia, sillä tekoäly antaa neuvoja ja opastaa erilaisten laitteiden tai ohjelmien käyttöön. Myös kielten opiskelusta saattaa tulla osittain tarpeetonta, koska robotit muuttavat tekstisi tai jopa puheesi haluamaksesi toiseksi kieleksi.

Tulevaisuuden opetussuunnitelmat

Opetussuunnitelmat muodostavat verkko-opiskelijalle pääosin valmiiksi suunnitellun tutkinnon rakenteen, opintojen etenemispolun ja aikataulun. Opetussuunnitelman avulla opiskelija suunnittelee, miten opintojen aikana etenee kohti tutkintoa.

Joitakin vuosia sitten tulevaisuutta käsittelevissä keskusteluissa otettiin kuitenkin jo esille, että jatkossa ei ole välttämättä tarvetta kokonaisille tutkinnoille. Vallitsevana ajattelutapana oli, että halukkaat voivat hankkia erityisosaamista mistä päin maailmaa tahansa verkon välityksellä

lyhytkestoisilla kursseilla. Kysymys kuuluu, ovatko kaikki opetussuunnitelman opinnot tarpeellisia opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittämisessä nykyisinkään? Opiskelijoilla saattaa olla paljon aikaisempaa osaamista, jota ei enää ole välttämätöntä opiskella korkeakoulussa. Verkko-opetussuunnitelmat voivat tarjota joustavat mahdollisuudet tällaisten tilanteiden ratkaisuun.

Osa opiskeluun motivoituneista on kiinnostunut suorittamaan omaan ammattiin liittyviä täydentäviä sisältöjä, osalla on tavoitteena kokonaisen tutkinnon suorittaminen. Opetussuunnitelmien pitää vastata molempiin tarpeisiin. On tärkeää, että opetussuunnitelmasta voidaan rakentaa suppeampia "tuotteita". Tämä mahdollistaa osaamisen hankkimisen tutkinnon suorittamista lyhyemmässä ajassa. Kokonaista tutkintoa suorittavilla opiskelijoilla pitäisi taas olla vapaus hankkia työmarkkinoille kilpailukykyinen osaaminen erilaisia "tuotteita" yhdistämällä.

Voimmeko vain haaveilla ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmasta, joka sisältää eri laajuisia tuotteita eri ammattialoilta? Yhdistelemällä eri tuotteita opiskelija voisi rakentaa vaahtavan laajuisen tutkintonsa haluamakseen, toki lainsäädännölliset ja muut pätevyysvaatimukset huomioiden. Olisiko se tulevaisuuden näkökulmasta merkityksellistä, jos esimerkiksi insinööriellä olisi markkinoinnin tai verotuksen ammattiopintoja tutkinnossaan tai tradenomilla sopivassa määrin rakennustekniikkaa? Myös verkossa opiskeleva ja mahdollisesti etätöitä tekevä tarvitsee hyvin paljon tietotekniikkaan ja ohjelmistoihin liittyvää osaamista. Kattava tarjonta tuotepaketteineen saattaisi mahdollistaa erikoistumista asiassa ilman, että tavoitteena on kokonaisen tutkinnon suorittaminen uudelta alalta. eAMK-hankkeessa (www.eamk.fi) kehitetyn Campus Online -tarjonnan puitteissa tällaista eri osaamisista koostettua tutkintoa voisi testimielessä yrittää rakentaa.

Opetussuunnitelmien vaikuttavuus

Joskus huolettaa, ettei opetussuunnitelmien toimivuutta ja vaikuttavuutta riittävästi tutkita ja analysoida. Etenkin ennakkoinnin ja edistyksellisyuden pitäisi näkyä minkä tahansa osaamisen ja tutkinnon opetussuunnitelmassa. Voidaan ajatella, että joka ainoan opintopisteen sitominen suunnitteluvaiheessa tiettyihin opintojaksoihin, saattaa estää uusien innovaatioiden mukaan oton opetukseen nopeasti ja juuri oikeaan aikaan. Opetussuunnitelmatyö vaatii uskallusta, rohkeutta ja mahdollisuuksien avointa luomista opiskelijoille.

Lähde

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932 muutoksineen.

Kirjaston infotelakka – kirjallisuutta opinnäytetyö- suunnitelmaan

PEKKA KUISMA JA ELINA LAINEENOJA

Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) Kuninkaisten kampuksella on kehitetty opinnäytetyöprosessia sekä uusia menetelmiä sen laadukkaaseen toteuttamiseen. Olennaisena osana tähän liittyy eri asiantuntijoiden yhteistyö ja osaamisen jakaminen. Opinnäytetyösuunnitelman vaiheistettu tekeminen ja kirjastopalveluiden – erityisesti kirjaston INFOtelakkaohjauksen – integrointi opinnäytetyöprosessiin hyödyttää opiskelijaa monipuolisesti ja nopeuttaa opiskelijan etene- mistä. Samalla kirjaston kanssa tehtävä yhteistyö kasvattaa opettajan ja opinnäytetyöohjaajien osaamista. Tässä artikkelissa avaamme tarkemmin Kuninkaisten kampuksen opinnäytetyöpro- sessia ja siitä syntyneitä kokemuksia.

Ennen varsinaisen opinnäytetyöprosessin aloittamista tradenomiopiskelija tutustuu opin- näytetyön tutkimuseettisiin asioihin sekä laadullisiin ja määrällisiin tutkimusmenetelmiin Tut- kimusosaamisen (5 op) opintojaksolla. Opintojakso toteutetaan nonstop-periaatteella kaksi kertaa lukuvuodessa. Opintojaksolla opiskelija laatii omalle opinnäytetyölleen opinnäytetyö- suunnitelman neljässä vaiheessa.

Tutkimusosaamisen opintojaksolla tutustutaan valmiisiin opinnäytetöihin ja niiden opin- näytetyöongelmiin, lähteisiin, menetelmiin ja saatuihin tuloksiin. Suunnitelman alkuvaiheessa opiskelija kuvailee suunnitelmassaan oman aihevalintansa sekä asettaa opinnäytetyöongelman ja kysymykset, joihin hän haluaa työllään vastata. Sen jälkeen hän pohtii opinnäytetyönsä teori- ataustaa ja laatii teoreettisen viitekehyksen työlleen. Tässä kohdassa kirjasto antaa henkilökoh- taista tiedonhakuapua opiskelijalle juuri hänen tarvitsemiinsa kysymyksiinsä. Opinnäytetyö- suunnitelma sisältää alustavan lähdeluettelon kirjallisuudesta sekä muista asiantuntijalähteistä, joita on suunnitelmaa tehtäessä löydetty aiheeseen liittyen. Kirjaston INFOtelakka-ohjauspal- velu auttaa opiskelijaa hänen aiheensa kannalta keskeisten aineistojen ja hakupalveluiden kar-

toittamisessa, mikä auttaa opiskelijaa etenemään suunnitelman teossa nopeammin. Samalla ohjaajat saavat tietoa uusista ja alakohtaisista lähteistä, joita opiskelija on INFOtelakalla käyttäen omaan aiheeseensa liittyen löytänyt.

Opiskelija valitsee opettajien ohjauksessa työhönsä sopivat tutkimusmenetelmät ja perustelee, miksi juuri ne soveltuvat valittuun opinnäytetyöongelmaan. Lisäksi hän kuvailee työhön valittuja menetelmiä sekä aineiston keräämistä ja sitä, miten aineisto tullaan analysoimaan. Samalla suunnitelmaan dokumentoidaan, mikä on työn haluttu tavoite, mitkä ovat opinnäytetyöongelman kysymykset, joihin halutaan vastauksia, mihin työllä tähdätään sekä yritetään kuvata selkeästi, mitä hyötyä opiskelijan opinnäytetyöstä on työn toimeksiantajalle. Lopuksi laaditaan aikataulu, ohjaustapaamisten sekä seminaarien alustavat ajankohdat ja arvioidaan, milloin opinnäytetyö valmistuu.

Opinnäytetyösuunnitelman vaiheistus varmistaa suunnitelman valmistumisen

Opinnäytetyösuunnitelma on vaiheistettu neljään vaiheeseen. Opiskelija palauttaa kunkin vaiheen raportin ja opinnäytetyösuunnitelma valmistuu vaiheittain osio kerrallaan. Jokaisessa vaiheessa opiskelija saa suunnitelmastaan palautetta. Ennen opinnäytetyösuunnitelman tekemistä opiskelija tutustuu valmiisiin opinnäytetöihin sekä eettisiin ohjeisiin, jotta hän orientoituu ja ymmärtää opinnäytetyöhön liittyvät tutkimuseettiset asiat ja lähteiden käytön oikeat tavat ja tunnistaa sen, mitä plagioinnin välttäminen opinnäytetyön tekemisessä käytännössä tarkoittaa.

Ensimmäisessä osiossa opiskelija pohtii oman opinnäytetyön aihealuetta, opinnäytetyön ongelmaa ja sitä, mihin kysymyksiin työllä haetaan vastauksia ja mitkä ovat opinnäytetyön tavoitteet. Tässä kohdin pohditaan lisäksi sitä, mitä hyötyä hänen työstään on ja kenelle ja mikä taho voisi olla opinnäytetyön toimeksiantaja? Aikuisopiskelijoilla työn toimeksiantajana on usein oma työnantaja tai aiempi työharjoittelupaikka. Toisessa osiossa pohditaan opinnäytetyön teoreettista perustaa ja työn teoreettista viitekehystä. Tässä vaiheessa opiskelija varaa ajan kirjaston INFOtelakka-palveluun ja tapaamisessa etsitään kirjallisuutta ja artikkeleja sekä tutustutaan erilaisiin aineistoihin opiskelijan oman opinnäytetyön ongelman mukaisesti. Hyvässä opinnäytetyösuunnitelmassa voi olla alustavasti jo avattu teoriaa ja käytetty hankittuja lähteitä.

Kolmannessa osiossa tutustutaan erilaisiin tutkimusmenetelmiin sekä valitaan omaan työhön sopivat menetelmät. Suunnitelmassa kuvataan ja perustellaan, miten ja mistä työn empiriaosan tiedot kerätään ja pohditaan sitä, käytetäänkö opinnäytetyössä laadullista vai määrällistä lähestymistapaa vai molempia. Suunnitelmaan tulee tehdä kuvaus käytettävistä menetelmistä ja tietojen analysoinnista kirjallisuutta apuna käyttäen. Perusidea on kuvata, miten opiskelija hyödyntää keräämäänsä tietoa ja miten hän tulkitsee sitä peilaamalla tuloksia opinnäytetyön teoriaan. Lopuksi laaditaan opinnäytetyön aikataulu. Tässä kohdassa opiskelijalla on usein suu-

rin ohjaustarve. Neljännessä osiossa opinnäytetyösuunnitelma kootaan ja viimeistellään opinnäytetyöpohjalle, jolle sitten myös koko opinnäytetyö kirjoitetaan.

Opinnäytetyösuunnitelman tavoitteena on selvittää opiskelijalle itselleen, tulevalle ohjaajalle ja toimeksiantajalle, mitä opiskelija opinnäytetyössään on tekemässä, mihin kysymyksiin hän työllään vastaa, mitä asioita työn teoriaosassa käsitellään, miten opiskelija hankkii empiria-aineistoa, millä menetelmillä hän saamaansa tietoa käsittelee, mitä ovat opinnäytetyön tulokset, mitä hyötyä opinnäytetyöstä on toimeksiantajalle ja missä aikataulussa opinnäytetyö on tarkoitus tehdä.

INFOTelakan rooli opinnäytetyösuunnitelman laadinnassa

Kun opinnäytetyön aihealue ja opinnäytetyöongelma on määritelty, opiskelija varaa kirjaston INFOTelakalta ajan teoria-aineiston kartoitukseen. Kirjaston alakohtaiset aineistot tarjoavat laadukasta, ajantasaista ja relevanttia aineistoa opiskelijan opinnäytetyön lähdemateriaaliksi. Ohjauksessa olennaista on keskustelu ja tiedon jakaminen. Opiskelijalla on aihealue, johon kirjaston asiantuntija tietää neuvoa sopivia tietolähteitä. Suurin osa ohjauksista tapahtuu verkossa ja verkkosessio nauhoitetaan eli opiskelijalle jää tallenne myöhempää tutustumista ja omia tiedonhakuja varten. INFOTelakan ohjaustoiminnalle tärkeää on toimia asiakaslähtöisesti ja vastata opiskelijoiden tarpeisiin mahdollisimman joustavasti. Myös saatu palaute on tärkeää ja yhtenä keinona kerätää asiakaspalautetta ja kokemuksia on palautelomake kirjaston www-sivuilla. (Ruohomäki & Laineenoja 2018, 32; SAMKin kirjaston www-sivut 2019.)

Palautetta INFOTelakalle opiskelijoilta

Suurin osa kirjaston ohjauksessa käyneistä opiskelijoista antaa välittömän, suullisen palautteen heti ohjauksen jälkeen kokemansa hyödyn mukaisesti. Tätä palautetta ei valitettavasti saada millään tavalla kerättyä tai tilastoitua. Saadaksemme palautetta INFOTelakan kehittämisen pohjaksi kirjaston nettisivuilla on palautelomake, jonka opiskelija voi täyttää. Osa käy sen täyttämässä, mutta suuri osa telakalla käyneistä ei. Ajalla 9/2017 – 3/2019 Kuninkaisten opiskelijoista lomakkeen on täyttänyt yhteensä 41 (yhteensä palautteita kaikkien SAMKin kampusten kirjastoille oli annettu 113 kpl). Palautteen antajista 35 koki kirjaston ohjauksen olleen heille erittäin hyödyllistä. Loputkin kuusi vastaajaa olivat sitä mieltä, että ohjauksesta oli heille hyötyä, vaikka suuri osa ohjauksessa esille tulleista aineistoista oli jo ennestään heille tuttuja. Kun palautelomakkeessa kysyttiin, mistä opiskelija oli saanut tiedon INFOTelakasta, vastasi 28 opiskelijaa saaneensa tiedon opettajalta ja 10 opiskelijaa saaneensa tiedon verkko-oppimisympäristö Moodlesta eli yksittäisen opettajan opintojaksolta. Vain kolme opiskelijaa kertoi saaneensa tiedon kirjastosta tai kirjaston nettisivuilta. Tästä voidaan päätellä, että kirjaston integrointi Tut-

kimusosaaminen-opintojaksolle on ollut paras tapa saada opiskelija tietoiseksi kirjaston tarjoamasta ohjauksesta ja oman oppinäytetyön kannalta relevanteista aineistoista.

Kirjaston kannalta yhteistyö opettajan kanssa tarjoaa oppimisen kannalta parhaan mahdollisuuden markkinoida kirjaston aineistoja juuri oikeaan aikaan ja oikealle kohderyhmälle. Oppimistehtävään tai kurssin sisältöön liitettynä kirjaston aineisto linkittyy opittavaan aiheeseen eikä jää irralliseksi palveluksi. Kirjasto on opetuksen tukipalvelu ja olennainen osa oppimista ja yhteisen tekemisen kautta saadaan suurin mahdollinen hyöty niin oppijalle kuin ohjaajillekin. Tutkimusosaaminen-opintojakson yhteydessä varsinaisen asiasisällön opettajien ohjauskumppanina toimiva kirjaston asiantuntija nopeuttaa oppinäytetyövaiheeseen siirtymistä ja varmistaa, että jokainen opiskelija saa uusimmat lähdemateriaalit työhönsä. Opiskelijat kokevat kirjaston roolin oppimista ohjaavana ja tukevana, mutta myös yleisemmin kuuntelevana ja auttavana tahona (Pohjanmäki 2016).

Kun opiskelijat ovat työelämässä toimivia aikuisopiskelijoita, tapahtuu oppimista ja tiedon jakamista myös opiskelijoilta ohjaajille. Digitaalisessa muodossa oleva tietoaaineisto sekä virtuaalisessa työhuoneessa tapahtuva ohjaus mahdollistavat oppinäytetyösuunnitelman tekemisen ja oppimisen kunkin oppijan omassa työ- ja toimintaympäristössä. Valmius oppia uutta, jatkuva oman osaamisen joustava ja ketterä kehittäminen sekä verkostoituminen ovat niin oppijan, ohjaajan kuin organisaation keskeisiä menestystekijöitä nykyisessä työelämässä. (Häkkinen & Viteli 2014, 5-6.) Valmis oppinäytetyö on tekemisen ja yhteistyön lopputulos.

Lähteet

Häkkinen, P. & Viteli, J. 2014. Pilvilinnoja ja palomuuureja – tulevaisuuden oppimisen ja työnteon tilat: F-SHAPE -projektin satoa. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos. Viitattu 12.3.2019. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5602-8>

Pohjanmäki, T. 2016. Digioppimisympäristön pyörteissä. Valmentajana digiympäristön nelikentässä. AMK-lehti/ UAS journal. 1/2016. Viitattu 12.3.2019. <https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen/digioppimisympariston-pyorteissa/>

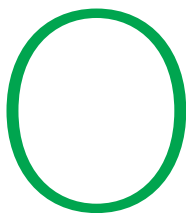
Ruohomäki, S. & Laineenoja, E. 2018. Tiedon jakamista, ohjausta ja vuorovaikutusta INFOTelakalla. Teoksessa J. Koivisto, E-L. Forma, J. Jalonen, K. Kallama & N. Kandelin (toim.) eOppimisen aika: pedagogiikkaa ja digityökaluja. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sarja B, Raportit 5/2018, 32-33.

Viitattu 12.3.2019. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-633-246-1>

Satakunnan ammattikorkeakoulun kirjaston www-sivut. 2019. INFOTelakka ohjaa. Viitattu 12.3.2019. <https://www.samk.fi/kirjasto/infotelakka/>

Satakunnasta maailmalle – opinnäytetöiden toimeksiannot

SATU KORHONEN, MINNA KUOHUKOSKI JA HANNA MOISIO

Opinnäytetyön tekeminen kruunaa opinnot. Kun kohdalle osuu mielekäs toimeksianto opinnäytetyön aiheeksi, saa valmistumisvaiheessa oleva opiskelija oivan mahdollisuuden viimeistellä ammatillista osaamistaan, ja samalla se on monelle näytön paikka. Opinnäytetyön tekeminen saattaa avata ovia, joiden olemassaolosta opiskelija ei ollut edes tietoinen aiemmin. Myös opinnäytetyön ohjaaja pääsee tutustumaan uusiin organisaatioihin ja työelämän käytäntöihin ja saa samalla arvokasta oppia omille opintojaksoilleen.

Satakunnan ammattikorkeakoulun vaikutusalue on pääasiassa Satakunta ja ammattikorkeakoulujen tehtävänä onkin maakunnallinen kehittäminen. Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksessa HILL-verkko-oppimisympäristö tarjoaa mahdollisuuden osallistua sekä opetukseen että opinnäytetyöprosessiin mistä päin Suomea tahansa tai jopa ulkomailta. Tästä syystä liiketalouden opiskelijoita, ja siten myös opinnäytetyön tekijöitä, on viime vuosina tullut yhä enemmän muualta kuin Satakunnasta ja jopa Suomen rajojen ulkopuolelta.

Kaikki alkaa suunnitelmasta

Kuninkaisten kampuksella opinnäytetyöprosessi tapahtuu HILL-verkko-oppimisympäristössä ja Moodlessa. Opinnäytetyösuunnitelma laaditaan tutkimusmenetelmiä ja tiedonhakutaitoja käsittelevällä opintojaksolla. Opiskelija voi opintojaksolla edetä oman aikataulunsa mukaan. Kun suunnitelma on hyväksytty, se käydään läpi opinnäytetyöohjaajien tapaamisissa ja työlle nimetään ohjaaja.

Opinnäytetyöohjaajien tapaamiset pidetään kuukausittain. Valmistuneiden suunnitelmien jakamisen lisäksi tapaamisissa käydään läpi kunkin ohjauksessa olevan opiskelijan työn edistymistä. Kokoonantumisten välillä ohjaajat päivittävät opinnäytetöiden edistymisen vaiheet tieto-

kantaan, jossa seurataan opinnäytetöiden etenemistä. Näin kunkin opinnäytetyön eteneminen on nähtävillä ajantasaisesti. Kokoonumisissa keskustellaan yhdessä ohjaajien kesken opinnäytetöiden etenemisistä ja mahdollisista ongelmatilanteista ja etsitään niihin ratkaisuja.

Opinnäytetyöprosessissa sekä yhteydenpito ohjaajan ja opiskelijan välillä että seminaarit pidetään HILL-verkko-oppimisympäristössä. HILLin välityksellä pidetään myös ohjauskeskustelut, jolloin ohjaaja ja opiskelijat voivat yhdessä keskustella opiskelijan työstä. Seminaareissa opiskelijat esittelevät työnsä, ja opponentti sekä ohjaaja antavat siihen kommenttinsa. Kaikista seminaareista tiedotetaan verkko-oppimisympäristö Moodlessa opinnäytetyöohjauksen omalla Moodle-pohjalla ja kaikki opinnäytetyöprosessissa olevat opiskelijat voivat osallistua seminaareihin HILL-verkko-oppimisympäristössä.

Tuumasta toimeen

Kun opinnäytetyön tekeminen on ajankohtaista, etsii opiskelija itse tulevalle opinnäytetyölleen toimeksiantajan. Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksen opiskelijat ovat jo työelämässä ja monet heistä tekevät opinnäytetyön omalle työnantajalleen. Osa opiskelijoista etsii kuitenkin uusia työmahdollisuuksia ja hakee toimeksiantajan opinnäytetyölleen muualta. Toisinaan myös yhteistyökumppanit lähestyvät opettajia ja etsivät opinnäytetyön tekijöitä toimeksiantoihinsa.

Toimeksiannot ovat tyypillisesti rakentuneet jonkin organisaatiossa olevan kehittämistarpeen ympärille. Tarkoituksena on esimerkiksi kerätä näkemyksiä ja tietoa asiakkailta tai työntekijöiltä jonkin ongelman ratkaisemiseksi. Toisinaan opinnäytetyön tekijä itse etsii ratkaisuja omalla havainnoinnillaan. Opinnäytetyöraportin lisäksi toimeksiantaja saa yleensä käyttöönsä oheistuotteita kuten lomakkeita tai perehdyttämiseen tarkoitettua materiaalia, ja yleensä myös kerätyn aineiston, jota toimeksiantaja voi hyödyntää muutenkin omassa kehittämistyössään. Opinnäytetöissä esitetään usein varsinaisen ratkaistavan ongelman lisäksi muita esiin tulleita kehittämistarpeita ja ehdotuksia jatkotutkimusten aiheiksi.

Välineitä kaupunkikuvan kehittämiseen

Yksi Kuninkaisten kampuksen yhteistyötahoista on Huittisten kaupunki, joka on viime vuosi-
na toiminut toimeksiantajana usealle opinnäytetyölle. Osa toimeksiannoista on opiskelijoiden itsensä hankkimia, mutta osa on peräisin esimerkiksi kaupungin johtavilta viranhaltijoilta tai työryhmistä. Näissä on ensin lähestytty Kuninkaisten kampuksen opettajia, jotka ovat välittäneet toimeksiannot opiskelijoille tiedoksi. Toimeksiantojen aiheita ovat olleet esimerkiksi tasa-arvosuunnitelman laatiminen, sopimustenhallinta, yritysten lopettamisen syiden kartoittaminen ja tausta-aineiston tuottaminen brändikäsikirjaan. Opiskelijat ovat reagoineet näihin

yleensä nopeasti ja ovat olleet aiheista kiinnostuneita. Toimeksiannon ajankohdasta riippuen tekijä on löytynyt joko helposti ja nopeasti tai pienellä viiveellä mikäli ajankohta on osunut lukukauden loppuun, mutta kuitenkin viimeistään seuraavan lukukauden alussa.

Vuonna 2018 Huittisten kaupungin elinvoimajohtaja antoi SAMKin opettajan kautta opiskelijoille toimeksiannoksi aiheen opinnäytetyöstä, jonka tarkoituksena oli tuottaa aineistoa kaupungin brändikäsikirjaa varten. Julkishallinnon opiskelija Lilja Tikka tarttui tilaisuuteen ja alkoi selvittää Huittisten kaupungin asumisen vetovoimaa ja pitovoimaa sekä eri henkilöryhmien muuttohalukkuutta. Aineiston keräämisessä käytettiin verkkokyselylomaketta ja haastattelua. Opinnäytetyön tuloksia toimeksiantaja voi hyödyntää brändikäsikirjan tekemisen lisäksi muutenkin kaupunkikuvan kehittämistyössä. Kyselyn oheistuotteena toimeksiantaja sai kyselyn vastaajilta avoimista kysymyksistä paljon muitakin kehittämisehdotuksia. (Tikka 2018.)

OikeusJET-koulutuksen vaikuttavuus

Oikeusministeriön ja oikeustradenomikoulutusta järjestävien ammattikorkeakoulujen yhteisen työryhmän tapaamisen yhteydessä vuonna 2018 tuli esille tarve selvittää oikeusministeriön hallinnonalan esimiehille ja asiantuntijoille suunnatun johtamisen erikoisammattitutkinnon (OikeusJET) vaikuttavuutta. Tästä tarpeesta muodostui oikeusministeriön oikeushallinto-osaston toimeksianto, josta Kuninkaisten kampanuksen opiskelija Niina Kauppinen sai itselleen opinnäytetyön aiheen. Hän selvitti vuonna 2019 valmistuneessa opinnäytetyössään miten OikeusJET-koulutus on vaikuttanut tutkinnon suorittaneen omiin näkemyksiin, toimintatapoihin ja urakehitykseen sekä onko OikeusJET-koulutukseen osallistunut kokenut koulutuksen vaikuttaneen hänen työyhteisönsä ja oikeusministeriön hallinnonalaan. Tiedonkeruumenetelmänä oli sähköinen kysely, joka lähetettiin kaikille OikeusJET-koulutuksen suorittaneille. Niina teki opinnäytetyötään asuinpaikkakunnallaan Lappeenrannassa. Lopputuloksena syntyi työ, jota ministeriö voi hyödyntää suunnitellessaan ja kehittäessään johtamiskoulutustaan. (Kauppinen 2019.)

Niinan opinnäytetyön aiheesta jatkaa toinen Kuninkaisten opiskelija Kati Haapalainen, joka alkaa oikeusministeriön toimeksiannosta tehdä opinnäytetyössään haastatteluja OikeusJET-koulutukseen osallistuneille. Haastattelut hän tekee asuinpaikkakunnaltaan Oulusta käsin verkoneuvotteluohjelma Skypen välityksellä.

Suomalaisyrittäjien liikeriskit Puolassa

Vuonna 2018 opiskelija Markus Hassinen sai opinnäytetyön toimeksiannon Suomi-Keskisen Itä-Euroopan maiden kauppayhdistykseltä. Työn tavoitteena oli selvittää, mille liikeriskeille suomalaisyritykset altistuvat Puolan markkinoilla. Aihe sopi hyvin opiskelijalle, joka asui opinnäytetyön tekemisen aikana itse Puolassa. Opinnäytetyön tekemistä välimatka ei haitannut, sil-

lä palaverit ja seminaarit pidettiin opinnäytetyöprosessissa käytössä olevassa HILL-verkko-oppimisympäristössä.

Työ tehtiin käyttäen laadullista tutkimusmenetelmää ja empiirisen aineiston hankintamenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua teema-haastattelua. Haastattelussa hyödynnettiin PESTEL mallia, jossa analyysin kohteena ovat poliittiset, ekonomiset, sosiaaliset, teknologiset, ekologiset ja lainsäädännölliset liikeriskitekijät. Tutkimuksen perusteella merkittävimmiksi liikeriskeiksi Puolan markkinoilla nousivat sosiaaliset liikeriskit, kuten työvoimapula, työntekijöiden vaihtuvuus sekä rekrytoinnin haasteellisuus. (Hassinen 2018.)

Yhteistyökumppaneiden rooli merkittävä

Opinnäytetyöprosessi Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksessa on tehty opiskelijalle helpoksi ja joustavaksi. Kaikki opinnäytetyön etenemiseen liittyvät vaiheet: aloituskeskustelu, väli- ja loppuseminaarit pidetään HILL-verkko-oppimisympäristössä. Pitkätkään välimatkat eivät estä toimeksiantojen vastaanottamista tai opinnäytetyöprosessin etenemistä. Tämä mahdollistaa opiskelijoille kiinnostaviin toimeksiantoihin tarttumisen ja opinnäytetyönsä kirjoittamisen myös kauempana sijaitseville toimeksiantajille.

Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuotokoulutuksen yhteistyökumppanit tarjoavat opiskelijoille kiinnostavia opinnäytetyöaiheita. Toimeksiantajat saavat opinnäytetöiden tuloksena ratkaisuja toimintansa kehittämiseen ja opiskelijoille karttuu kokemusta erilaisten työelämän kehittämiseen liittyvien projektien toteuttamisesta. Toimeksiannot saattavat toisinaan edistää myös opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia valmistumisen jälkeen. Lisäksi Kuninkaisten kampus saa toimeksiantojen kautta näkyvyyttä yhteistyötahojen ja työelämän toimijoiden keskuudessa laajemmin. Vaikutuspiiri ulottuu monesti Satakunnan rajojen ulkopuolelle. Vaikka Kuninkaisten liiketalouden monimuotokoulutus ei ole erityisesti suunnattu kansainvälisille markkinoille ja opetuksessa käytettävä kieli on suomi, opinnäytetöiden kautta koulutuksella on vaikuttavuutta parhaimmillaan kansainvälisesti.

Lähteet

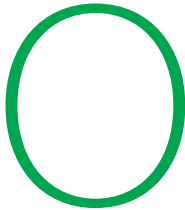
Hassinen, M. 2018. "Otetaan vastaan mitä tulee, eiköhän me siinä pärjätä?" Suomalaisyrityksiin kohdistuvat liikeriskit Puolassa. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.3.2019. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018061313778>

Kauppinen, N. 2019. Oikeusministeriön OikeusJET-koulutuksen vaikuttavuus koulutuksen käyneen näkökulmasta. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.3.2019. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201903213594>

Tikka, L. 2018. Huittisten kaupungin väestökehitys muuttovoittoiseksi – asumisen taustatutkimus osana kaupunkibrändin rakentamista. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.3.2019. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201901171369>

Liitutaulun käyttäjästä verkkopedagogiksi

MARJA-LEENA BLOMROOS

pettajan työkalut ja työskentely-ympäristöt ovat kolmessakymmenessä vuodessa muuttuneet liitutaulun käytöstä älytaulun ohjaamiseen ja verkko-oppimisympäristössä toimimiseen. Näkyvästä opettajasta on tullut näkymätön verkkotoimija. Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) Kuninkaisten kampuksella toimii tiivis, toisiaan työssään tukeva ja opiskelijoita osaamisen kartuttamiseen ohjaava tukipalveluiden ja opettajien joukko. Kuninkaisen kampus on fyysinen rakennus, mutta opettajat tekevät töitä pääosin aivan muualla. SAMK:n Kuninkaisten kampuksen liiketalouden monimuoto-opiskelijat suorittavat opintonsa lähes täysin aikaan ja paikkaan sitomattomasti ja useiden kotipaikat ovat hyvinkin laajalla eri puolella Suomea. Mikä tämän mahdollistaa?

Verkossa laadukkaasti toimivaksi ammatilaiseksi ei kehitytä hetkessä. Myös opettajalla ammatillinen identiteetti on erottamaton osa henkilön omaa identiteettiä. Ammatillisen identiteetin voi ymmärtää merkitsevän henkilön omaan elämänsä historiaan perustuvaa käsitystä ammatillisesta toimijasta. Se sisältää yksilön työtä koskevat arvot, uskomukset, mielenkiinnon kohteet, tavoitteet, tulevaisuuden päämäärät ja näkemykset siitä, mihin kokee kuuluvansa. (Reijonen, Kaljonen, Heiskanen & Mannila 2014, 32.)

Ammatilaiseksi verkko-opettajuudessa voi kasvaa ja kehittyä toimintaympäristössä ja organisaatiossa, jossa johtaminen ja toiminta tähtäävät kokonaisvaltaisesti verkkotoimijuuden parantamiseen. Tukipalvelut, kuten viestintä- ja it-teknologian on oltava kohtuullisen helposti käyttöön otettavaa ja luotettavaa. Ohjaavilla opettajilla ja opiskelijoilla on oltava vahva motivaatio uusien työtapojen oppimiseen ja erilaisten työkalujen käyttämiseen. On kuitenkin muistettava, että tekniset laitteet ja ohjelmistot ovat vain työkaluja. Opettajan ammatti-identiteettiin kuuluu edelleen, että hänen työnsä on oppimisen tukemista ja helpottamista sekä sen mahdollistamista, että koko yhteisöltä löytyvä osaaminen hyödynnetään opiskelijan oppimisessa.

Ilman riittävää motivaatiota oppimisen ja opiskelun estävät sijaistoiminnot, jotka vievät opiskelijan ajan. Miten saada opiskelijat sitoutumaan verkko-opintojaksoon vahvasti ja periksi antamattomasti? Opiskelijat ovat usein oman työnsä ohella opiskelevia, vaativia yksilöitä. Opettajan on löydettävä ammatti-identiteetistään vahva verkkopedagoginen puoli. Tietoa ei enää

välitetä, vaan opiskelija innostetaan tutkimaan ja selvittämään asioita joko yksin tai ryhmässä. Uuteen ohjauksellisempaan ammatti-identiteettiin liittyy taito haastaa opiskelijat soveltamaan teoreettista tietoa ja saada heidät myös näkemään, kuinka paljon jokaisen työssäkäyvän omassa työssä on joka päivä mahdollisuus oppia uutta. Opiskelijan ei pidä myöskään vähätellä oman työtehtävänsä vaativuutta. Opiskelun on tuettava opiskelijan ammattitilpeyden kasvamista ja halua jatkuvasti vahvistaa ja monipuolistaa omaa osaamistaan.

Opettajan ammatti-identiteettiin kuuluu sitkeyttä ja todellakin myös periksi antamattomuutta sekä halua tuottaa alansa hallitsevia ja jatkuvasti itseään ja osaamistaan kehittäviä ammattilaisia. Vaikka opettaja tänään on näkymätön verkkotoimija, hänen opetuksestaan jää huomattavasti enemmän jälkiä eri alustoilla nähtäväksi, kuunneltavaksi ja arvioitavaksikin kuin menneinä aikoina konsanaan. Joskus tämä saattaa aiheuttaa opettajalle ahdistustakin.

Opettajan ammatti-identiteettiin näyttäisi myös kuuluvan, että hän ymmärtää elämää ja opiskelijoiden erilaisia elämäntilanteita. Ennen kaikkea opettajan on arvostettava muita ihmisiä ja heidän ponnistelujaan sekä haluta aidosti tukea opiskelijoiden onnistumista. Opiskelijoiden elämäntilanteet voivat olla vaikeita, ja juuri silloin opettajan pitää jaksaa ponnistella rinnalla ja antaa tarvittavaa tukea. Opettajan on muistettava ymmärtää myös itseään ja kehittää omia vahvuuksiaan. Hyvinvoiva ja sinnikkyyttä osoittava opettaja on esimerkkinä opiskelijoille, joiden vastuu omasta oppimisestaan on vuosien saatossa kasvanut.

Opettajan työhön vaikuttavat myös ulkoa tulevat odotukset, kuten ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin asettamat tuotto-odotukset koulutukselle. Mitä tiukemmaksi koulutuksen tuotavuustavoitteet asetetaan, sitä enemmän opettajan työ vaatii henkisesti. Vahvistamalla omaa vaikeuksien kestävyyttä antaa opettaja esimerkin myös opiskelijoilleen. Oppiminen on vaativaa ja raskasta mutta myös erittäin palkitsevaa.

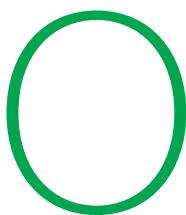
Ammatti-identiteettiä kuvaavaan listaan tuleekin lisätä vaikeiden tilanteiden kestäminen ja ongelmien ratkaisemisen taito. Työelämässä ajat vaihtelevat innostuksesta raskaampaan arjen puurtamiseen. Silloin kaiken muun ammatillisen osaamisen rinnalla sinulla tulee löytyä vahvuutta ongelmien kääntämiseen ratkaisuiksi ja hankaluudet kehittämistoimiksi.

Lähde

Reijonen, M., Kaljonen, P., Mannila, M. & Heiskanen, H. 2014. Ammattikorkeakoulun opettajuus muutoksessa. Opettajien toimivuus, identiteetti ja toimivuus työssään. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Aatos-artikkelit. Viitattu 28.3.2019. https://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/julkaisutoiminta/julkaisusarjat/AATOS/PDF/AATOS_17_2014_Ammattikorkeakouluopettajuus_muutoksessa.pdf

Verkkoidentiteetti uuden opettajan työkaluna

JONNA KOIVISTO

pettajan verkkoidentiteetin rakentuminen osana verkko-opettajan työtä tarjoaa mielenkiintoisen näkökulman tarkasteltavaksi. Verkkoidentiteetillä tarkoitetaan sitä identiteettiä, joka henkilöstä muodostuu verkossa tapahtuvan toiminnan seurauksena (Aalto & Uusisaari 2010, 17). Tässä artikkelissa tarkastelen verkkoidentiteetin muodostumista uuden opettajan näkökulmasta ja pohdin, minkälaisen elementtien kautta omaa verkkoidentiteettiään on mahdollista muokata haluamaansa suuntaan. Pohdinta on antanut minulle myös ajatuksia siitä, että verkkoidentiteettiin vaikuttavia osatekijöitä tulisi yhteisesti jäsentää ja määritellä verkko-opetusta tarjoavan tiimin kesken.

Verkossa tapahtuvalla toiminnalla viitataan tässä artikkelissa opettajan ohjaukselliseen ja sosiaaliseen läsnäoloon opiskelijaryhmän tai yksittäisten opiskelijoiden kanssa. Opettajan ohjauksellinen läsnäolo tarkoittaa vuorovaikutuksellisen oppimisprosessin suunnittelua ja toteutusta eli opiskelijaryhmän ohjaamista tavoitteellisesti kohti etukäteen määriteltyä suuntaa. Sosiaalisella läsnäololla taas viitataan siihen, miten opettaja sitoutuu ja osallistuu avoimesti ryhmässä käytävään verkkokeskusteluun. (Tiuraniemi 2012, 29.) Käytännön tasolla näen ohjauksellisen ja sosiaalisen läsnäolon tarkoittavan verkko-oppimisympäristöissä näkyvää opettajan puhetta, kuvaa, ääntä ja tekstiä, joissa keskeisiä tekijöitä ovat säännöllisyys, hyvä saavutettavuus ja kanavien monipuolisuus (Aalto & Uusisaari 2010, 23).

Luonnollisesti koko opettajan ohjauksellinen ja sosiaalinen läsnäolo verkossa muokkaavat sekä opettajan verkkoidentiteettiä että henkilöstä muodostuvaa mielikuvaa. Identiteetin muodostuminen ja sen heijastuminen ei ole kuitenkaan pysyvää, vaan sitä voi kehittää ja muokata aktiivisesti. Oma olemukseni, läsnäoloni, toimintani ja kanavavalintani vaikuttavat siihen, minkälaisen kuvan opiskelijat minusta opettajana saavat. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna lienee selvää, että opettajan on hyvä tietoisesti pohtia, minkälaisen verkkoidentiteetin itselleen haluaa

ja miten oman ohjauksellisen ja sosiaalisen läsnäolon verkossa saa tukemaan halutunlaisen henkilökuvan muodostumista. (Aalto 2010, 18–23.)

Oman osansa kehittymiseen tuovat myös organisaation asettaman reunaehdot, kuten vaikkapa se, minkälaisia mahdollisuuksia verkkoluentojen toteuttamiseen käytännön tasolla on, ja aiempi verkkotoimimisen historia. Verkko-opettajan työni alussa minun on ollut välttämätöntä tarkastella aiempia verkkoidentiteettiini vaikuttaneita tekijöitä ja pohtia niiden merkitystä ja soveltuvuutta nykyiseen ammatti-identiteettiin. Aiemmissa tehtävissäni asiakasryhmäni sijaitsivat pääsääntöisesti korkeakouluyhteisön sisällä, jonka keskuudessa käyty ammatillinen viestintä on voinut olla vapaampaa verrattuna opettajan ja opiskelijoiden yhdessä käymään ammatilliseen vuorovaikutukseen. Myös henkilökohtaisten verkkonäkyvyyksien kokonaisuutta on hyvä tarkastella ammatillisen identiteetin ja henkilönäkyvyyden näkökulmasta (Aalto 2010, 19). Itselleni merkityksellistä on ollut päätös rajata tietyt verkkokanavat ainoastaan ammatilliseen käyttöön. Vastaavasti tietyt palvelut, kuten WhatsApp-viestisovellus on varattu henkilökohtaiseen käyttöön. Rajausten tekeminen on selkiyttänyt ammatillisen verkkoidentiteettiini muodostumista.

Keinoja verkkoidentiteetin arviointiin

Olen arvioinut ammatillista verkkoidentiteettiäni ja minusta muodostuvaa mielikuvaa seuraavien Aallon (2010, 80–97) esittämien verkkoidentiteetin elementtien avulla:

Olemus: Nimi, kuva ja kirjoitustyylit kertovat paljon olemuksestani. Opettajan ammattimainen viestintä sekä työ- ja yksityisroolien erottaminen toisistaan herättävät luottamusta ja vahvistavat mielikuvaa ammattilaisuudestani. Valokuvasta, videokuvasta ja kirjoitustyylisestä syntyviin johtopäätöksiin vaikuttaa aina katsoja, mutta toki minun on opettajana aktiivisesti pohtiva näiden luomaa mielikuvaa osana henkilöbrändiäni. Tiuraniemen (2012, 60) mukaan myös allekirjoituksen käyttö muokkaa vahvasti verkkoidentiteettiä ja osoittaa samalla oman työn kunnioitusta, erityisesti entuudestaan tuntemattomien henkilöiden keskuudessa.

Avoimuus: Oman persoonan tuonti avoimesti ammatillisiin verkkoympäristöihin vahvistaa luottamusta. Sen sijaan liika pidättyväisyys ja etäisyys ruokkivat epäluottamusta. Moni haluaa esiintyä verkkoympäristöissä omana arkisena itsenään, mutta tässäkin lienee rajansa. Yksi käyttökelpoinen ohje minulle ja kenties muillekin lienee Aallon teoksessaan (2010, 96) mainitsema, radiojuontajia kouluttavan Valerie Gellerin (<http://www.gellermedia.com/>) ohje ”Personal, not private”.

Toiminta: Säännöllinen ja aktiivinen läsnäolo pitää minut ja opintojaksoni opiskelijoiden mielessä. Aina opiskelijoille ei tarvitse olla ”sen kummallisempaa asiaa”, sillä moni opiskelijoista tuntuu kaipaavan opettajalta myös rennompaa sparrausta ja etenemisen tukemista. Oppimisympäristöjen keskustelupalstojen käyttö sekä opiskelijoiden suoritusten aktiivinen seuranta

antavat opettajalle erinomaisen keinon nopeaan ja ketterään ohjaukselliseen läsnäoloon. Ohjauksellisen ja sosiaalisen läsnäolon suunnittelu kuuluu olennaisena osana verkko-opettajan ammattitaitoon, mutta rajoitteena toteutumislle saattaa ajoittain olla runsas opiskelijoiden määrä.

Kanavavalinnat: Halutunlaisen henkilökuvan rakentumiseen parhaiten soveltuvat kanava- ja sovellusvalinnat löytää muita kuuntelemalla ja aktiivisesti erilaisia palveluita kokeilemalla. Esimerkiksi verkkonauhoitteiden tekemiseen tai palautteiden antamiseen on tarjolla useita soveltuvia vaihtoehtoja. Uusien innovaatioiden kokeilu ja käyttöönotto vaikuttavat suoraan henkilökuvani muodostumiseen, joten toimiva kollegiaalinen yhteistyö ja ideoiden jakaminen on ensiarvoisen tärkeää. Itse olen työni alkuvaiheessa keskittynyt perinteisempien verkkoympäristöjen haltuunottoon jättäen uusiin palveluihin tutustumisen tuonemmaksi.

Yhteenveto

Opettajan verkkoidentiteettiin ja henkilökuvaan liittyvät pohdinnat ja kehittämistoimet ovat oleellinen osa verkko-opettajan työtä. Tärkeää on, että jo verkko-opetusta aloittaessa opettajalla olisi mahdollisuus organisaation ja kollegoiden tukemana käydä keskustelua omaan identiteettiin ja henkilökuvaan liittyvistä tekijöistä. Myös laajempaa kollektiivista keskustelua ammattikorkeakouluyhteisön sisällä tarvittaneen, sillä se yhtenäistäisi Satakunnan ammattikorkeakoulun verkko-opetuksesta ja opettajista heijastuvaa mielikuvaa. Yhteisesti käytävä keskustelu saattaisi myös toimia rohkaisuna uusien verkko-opettajien syntymiselle. Pedagogisten järjestelmäkoulutusten yhteyteen sopisi hyvin opettajan verkkoidentiteettiin liittyvän keskustelun käyminen.

Verkkoidentiteetti on monitahoinen kokonaisuus, joka rakentuu tietoisten, tai tiedostamattomien, valintojen seurauksena vuosien kuluessa. Ammatillisen verkkoidentiteetin tarkastelun ohessa artikkelin kirjoittaminen on antanut minulle ajatuksia myös henkilökohtaisen verkko-äkyvyyden tarkastelusta ja eri verkkopalvelujen erottamisesta selkeästi omiksi kokonaisuuksiksi, tukemaan joko ammatillista tai henkilökohtaista verkkoviestintää.

Lähteet

Aalto, T. & Uusisaari, M. 2010. Löydy – Brändää itsesi verkossa. Helsinki: BTJ-Avain.

Tiuraniemi, P. 2012. Hyvää yhteisöllistä verkko-oppimista jäljittämässä. Neljän virtuaalisen kirjallisuuskeskustelun sisällönanalyysi. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja C 340. Turku.

Kirjoittajat

MARJA-LEENA BLOMROOS, KTM, lehtori

ELINA LAINEENOJA, hallintotieteiden ja filosofian yo, tietopalvelusihteeri

KIMMO KALLAMA (toim.), KTM, johtamisen lehtori

JONNA KOIVISTO (toim.), KM, johtamisen lehtori

SATU KORHONEN, KTM, rahoituksen lehtori

MINNA KUOHUKOSKI, OTK, VT, juridiikan lehtori

PEKKA KUISMA, FM, matematiikan lehtori

TIMO MATTILA, OTK, VT, opetuksen vararehtori

HANNA MOISIO, HM, julkishallinnon lehtori

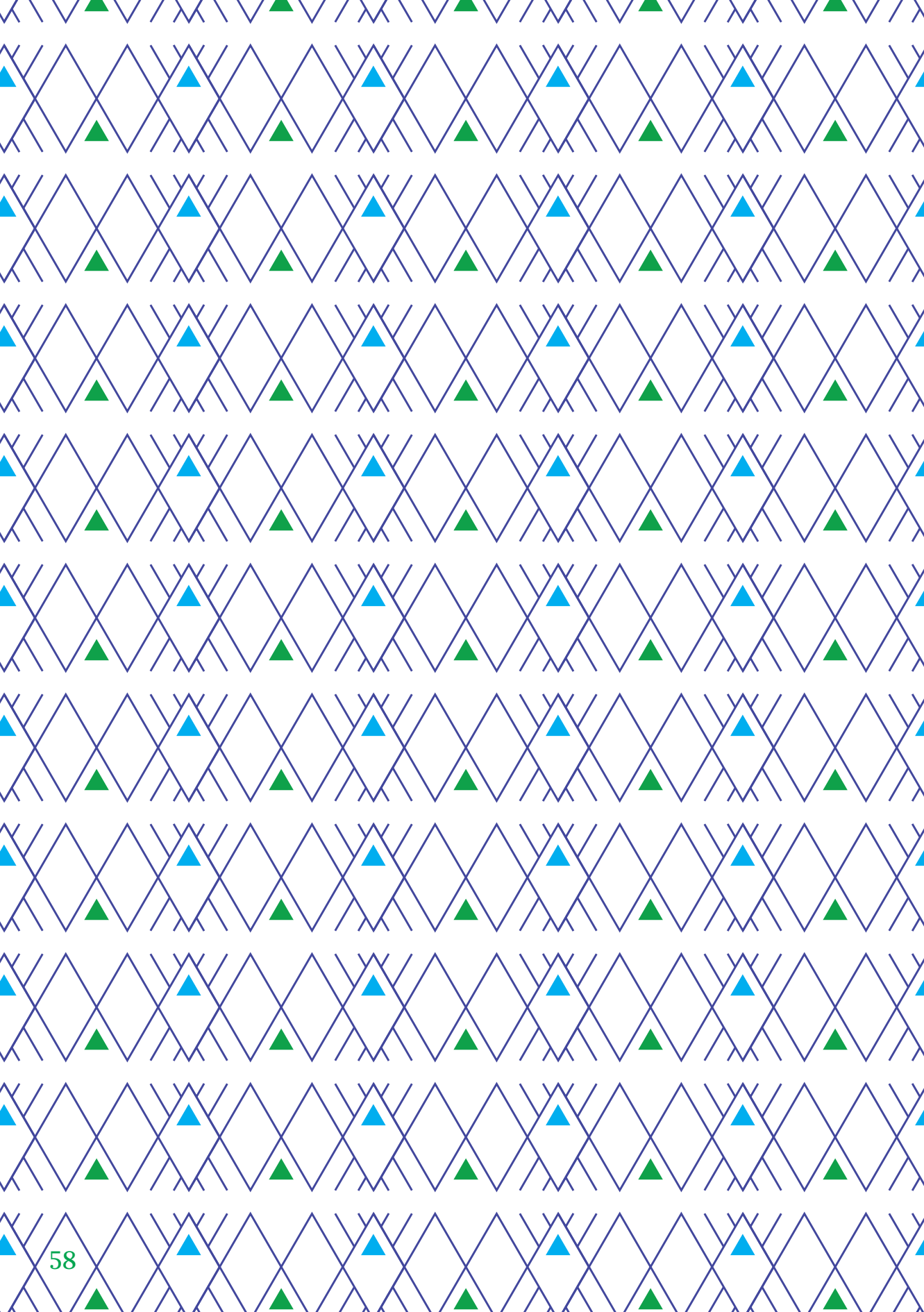
SIRPA NOKKONEN, KTM, johtamisen lehtori

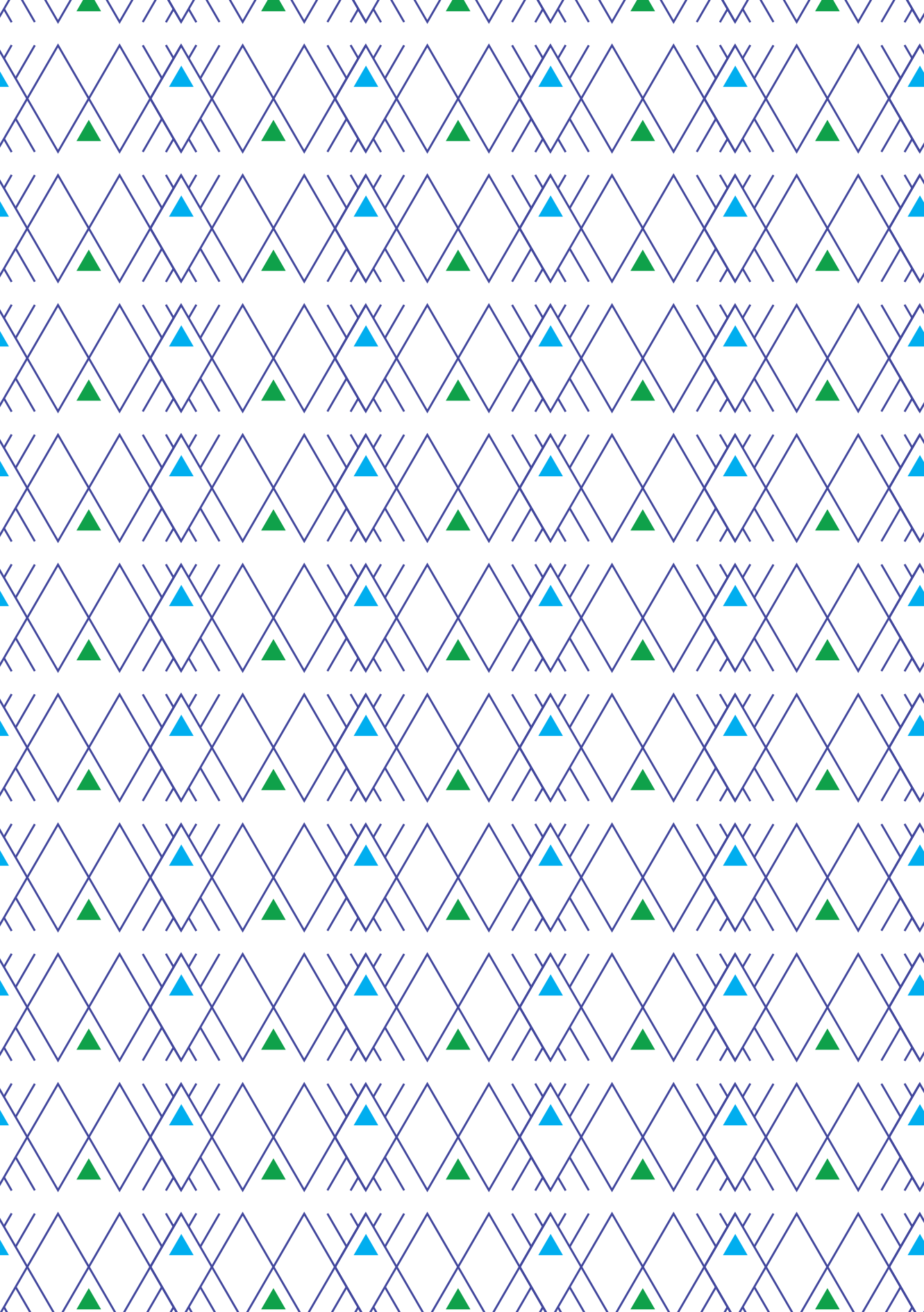
LEENA SÄÄSKI, KTM, markkinoinnin lehtori

HEIDI VARPELAIDE, KTM, liiketalouden lehtori

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) on panostanut vahvasti digitaalisten oppimisympäristöjen ja eOppimisen kehittämiseen. Kuninkaisten digitaalinen kampus toteuttaa jatkuvan oppimisen mahdollistavaa pedagogiikkaa ja kokeilee rohkeasti uusia lähestymistapoja.

Julkaisussa pureudutaan ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen mahdollistaviin pedagogisiin ratkaisuihin ja esitellään toimiviksi todettuja koulutuksen käytänteitä. Digital Campus – ratkaisuja joustavaan oppimiseen on jatkoa eOppimisen aika – pedagogiikkaa ja digityökaluja -julkaisulle, joka ilmestyi vuonna 2018.

**INNOSTUNUTTA MATKAA JOUSTAVAN, DIGITAALISEN
PEDAGOGIIKAN PARISSA!**

ISBN 978-951-633-273-7 (painettu)
ISBN 978-951-633-274-4 (PDF)

